

Ostanite doma!

Foto: Žarko Nanjara

Z 12. marcem je bila v Sloveniji razglašena epidemija, slab teden dni pozneje se je življenje v Sloveniji skoraj ustavilo. Zaprte so javne ustanove, šole, vrtci in univerze, javni promet je ustavljen, prepovedano je gibanje in zbiranje ljudi na javnih krajih in površinah. Z negotovostjo spremljamo novice iz tujine, virus, ki se je bliskovito razširil po svetu, je popolnoma ohromil Italijo in Španijo, preostale države pa hitro zapirajo meje in ustavljajo javno življenje. A kriza ni le zdravstvena, epidemija, ki bo očitno trajala še nekaj časa, bo imela velike posledice za naše gospodarstvo, politično ter družbeno življenje.

"Nočem biti umetna avtoriteta"

Zorica Potisk, učiteljica biologije na Gimnaziji in srednji šoli Kočevje, se ne boji načeti tem, ki se jih številni izogibajo. Že z diplomsko nalogo pri študiju biologije si je zadala smer, ki ji sledi že več kot dve desetletji: izobraževanje mladostnikov na področju spolne vzgoje. Trdi, da je izobraževanje o spolnosti najbolj uspešno, če se to izvaja sistematično doma in v šoli, kot svojo glavno nalogo pa izpostavlja razbijanje mitov o spolnosti, ki so jim najbolj izpostavljeni mladostniki. Z njo smo se pogovarjali o tem, kako pri učencih vzpostaviti zaupanje, da s teboj delijo svoje izkušnje, kaj mlade zanima o spolnosti ter kakšna je pri tem vloga učitelja.

Foto: osebni arhiv Zorice Potisk

Kočevje združilo
moči
► stran 2

Aktualno
► stran 4

Intervju:
Zorica Potisk
► stran 6

Moja občina
► stran 8

Skrb za otroške
zobe
► stran 12

So živila po Evropi
različna?
► stran 14

Zgodbe o
ljubezni
► stran 16

Invazije tujerod-
nih rastlin
► stran 18

Urbanizem
► stran 20

Ristanc
► stran 24

Trajnostni odraz
destinacije
Kočevsko
► stran 26

Šport in šah
► stran 28

Novo dvigalo društva upokojencev

Številnim od tisoč članov Društva upokojencev Kočevje bo dostop do društva, druženja in drugih dejavnosti olajšalo nedavno vgrajeno dvigalo. Cena nakupa in vgradnje je bila okoli 30 tisoč evrov, projekt pa ne bi bil mogoč brez pomoči donatorjev. Izdelavo projektne dokumentacije je društvu upokojencev doniral Rotary klub Kočevje. "Ta prejem dotacije je izjemno pomemben, ker brez nje investicije ne bi mogli izpeljati," je ob takratni priložnosti povedal Jože

Kozina, predsednik Društva upokojencev Kočevje. Projektu so sredstva prispevali tudi manjši donatorji. Občina Kočevje je v skladu z nedavno sprejeto strategijo starosti prijazne občine sprejela vrsto ukrepov, s katerimi poskušajo zagotavljati kakovostno preživljanje starosti v domačem okolju. Pomemben del tega je tudi pomoč gibalno oviranim, za ta namen je društvu upokojencem prispevala 15 tisoč evrov.

Dvigalo so kupili že lani sep-

Foto: arhiv Občine Kočevje

tembra, 27. februarja so dvigalo tudi uradno usposobili za delovanje. S tem se je društvu uresničila dolgotrna želja. Kozina je ob tej priložnosti dejal, da dvigalo društvu izjemno veliko pomeni, saj imajo več kot 300 gibalno oviranih oseb: "Zdaj bo članom, ki jim je stopnišče delalo težave tako pri obisku društva kot pri udeleževanju v raznih sekcijah društva, omogočen lažji prihod na društvo."

Ž. N.

Sememenjava

Pomemben del trajnostnega kmetijstva in lokalne ponudbe je samooskrba z živili, kamor spada tudi pestra lokalna ponudba semen in sadik. Prvo kočevsko izmenjavo semen, ki je del Zelemenjave, vseslovenskega gibanja za pospeševanje samooskrbe, je organizirala zadruga Zakladi Kočevske. "Z dogodkom, ki je tesno vpet v lokalno skupnost, želimo spodbujati vrtičkarstvo in samooskrbo," pravi vodja Tržnice Kočevje Tatjana Rauh. Zelemenjava v Kočevju poteka že tretje leto. "Lani je bil obisk bistveno večji kot leto prej, letos smo tudi okrepili oglaševanje," dodaja Rauhova.

Na dogodku je koncept samooskrbe ter vzgajanja sadik in semen predstavil Jernej Mazej, znan s televizijske oddaje Na vrtu ter tudi pisec nasvetov v reviji Rože in vrt. Poudarja, da je Slovenija razgibana država, kjer je

Foto: Žarko Nanjara

vsaka vas imela svojo sorto zelenjave. "Ključ do samooskrbe so semena," pravi naš sogovornik, "a ta moramo

znati vzgojiti v sadike." Predavatelj je vodil številne izmenjave semen po Sloveniji, predvsem v Savinjski

dolini na Koroškem, je tudi strokovni vodja projekta Ocvetličimo balkone v Velenju. "Obisk izmenjave semen, ki sem jo pripravil v Velenju, je bil nad pričakovanji, saj so prišli ljudje iz vse Slovenije," je povedal Mazej in dodaja, da zakonodaja ni usklajena s takšnim načinom menjave.

Samooskrba s hrano v Sloveniji ni na zadovoljivem nivoju, zelo nizke stopnje samooskrbe so pri zelenjavi, sadju, krompirju in žitih. Podatki iz leta 2018 kažejo, da je bila samooskrba z zelenjavo v letu 2018 le 39-odstotna. Težave pri pridelavi hrane, ki jih izpostavlja Mazej, so premajhne obdelovalne površine, saj te na prebivalca nanesejo le 8 arov, vse večje opuščanje kmetijstva in zanemarjanje kmetijskih zemljišč, samooskrbo pa otežuje tudi komercialni vpliv multinacionalk.

Ž. N.

Kočevje združilo moči

V Kočevju smo v sodelovanju z različnimi ustanovami in podjetji ter z vašo pomočjo uspešno vzpostavili mrežo prostovoljcev ter interventno pomoč starejšim občanom in rizičnim skupinam prebivalcev za dostavo nujnih življenjskih potrebščin. Ekipa prostovoljcev za oskrbo, ki jo trenutno sestavljajo zaposleni na Občinski upravi Kočevje, je doslej opravljala predvsem dostavo zdravil osebam v izolaciji, opravljena pa je bila tudi dostava živil starejšim osebam, ki živijo same.

Na telefonsko številko 070 183 048, ki je na voljo od ponedeljka do petka med 8. in 12. uro, smo prejeli že ogromno klicev. Vsem se trudimo odgovoriti po najboljših močeh in svetovati, kako se lahko organizirajo sami in izkoristijo na primer spletne trgovine ter dostavo hrane na dom.

Rdeči križ Kočevje je vzpostavil mrežo prostovoljcev, ki bo izjemne-

Foto: arhiv Občine Kočevje

ga pomena, če se razmere v bodoče poslabšajo. Doslej se je na poziv odzvalo 31 posameznikov, 18 za oskrbo starejših, 8 za pomoč na triažni točki in 5 za varstvo otrok. Trenutno imamo še vedno največjo potrebo po prostovoljcih prav za triažno točko, saj so vsi prostovoljci že razporejeni na delo in nam primanjkuje dodatnih oseb. Iščemo bolničarje civilne zaščite z opravljenim 70-urnim tečajem prve pomoči ter polnoletne dijakke in študente višjih letnikov zdravstvene smeri. Javite se na mail prostovoljci.kocevje@gmail.com.

Vsem se iskreno zahvaljujemo za odziv in pomoč v teh časih, ko lahko s skupnimi močmi, povezovanjem in sodelovanjem naredimo največ. Znova smo dokazali, kako veliko srce imamo prebivalci Kočevske, ko gre za res. Hvala!

K. G.

Najstarejša občanka praznovala 104 leta

Foto: Občina Kočevje

Gospa Metka Fink iz Željna je na začetku marca praznovala častitljiva 104 leta. Je naša najstarejša občanka in edina še živeča slovenska rudarka. Gospa Fink izžareva res izjemno pozitivno življenjsko energijo, rada deli še vedno izjemno žive spomine na mladost in je vedno pripravljena na iskrič pogovor. Ob rojstnem dnevu je v svoji hiši z veseljem sprejela številne goste, kot

vsako leto pa sta jo obiskala tudi župan dr. Vladimir Prebilič in podžupan Roman Hrovat v družbi Jožeta Kozine iz Društva upokojencev Kočevje. Zaupala jim je, da ji zdravje dobro služi in da je recept za dobro počutje še vedno v vsakodnevem gibanju pa tudi dobri volji, ne preveč obloženi mizi in poštem spancu. Vsak dan telovadi in se dvakrat odpravi na sprehod po naselju,

tudi za dobro uro. Zato je še posebej težko čakala, da bo cesta končno urejena in s tem tudi nov pločnik. No, ta želja se ji je zdaj izpolnila, zato so se ob praznovanju rojstnega dne vsi skupaj z veseljem odpravili na sprehod po novi pridobitvi v vasi. V uredništvu časopisa Kočevska ji želimo veliko zdravja, veselja in prijetnih sprehodov.

K. G.

Obisk prodajalne z živili naj bo preiščlen

Po odloku Vlade RS so **prodajalne z živili** v času izrednih razmer odprte vsak dan vsaj **od 8. ure in najmanj do 18. ure, razen manjših trgovin in za drug, ki delovni čas določajo same. V času od 8. do 10. ure se mora vsem ranljivim skupinam**, med katere se uvrščajo invalidi, upokojenci in nosečnice, **omogočiti prednost** tako pri nakupu kot tudi vstopu v trgovino. Ob nedeljah in dela prostih dnevih so zaprte vse prodajalne, razen bencinskih servisov in lekarn, ki lahko obratujejo.

Ob tem vljudno prosimo vse občane, da **upoštevate omejitve in pametno organizirate svoje nakupe**. V trgovine hodite sami in čim manj pogosto, ko pa se tja odpravite, kupite dovolj živil in potrebščin za nekaj dni, zase in po potrebi tudi za svoje bližnje. Pogosti obiski trgovin, ki obsegajo samo nekaj artiklov, namreč zelo obremenjujejo trgovce, ki so dolžni

Foto: arhiv Občine Kočevje

slediti strogemu varnostnemu protokolu in omejevati število strank v svojih prodajalnah. Prosimo tudi, da strogo upoštevate navodila osebja pri vstopu v trgovino kot tudi pri nakupovanju in plačevanju artiklov. Žal se mora-

mo zavedati, da živilske prodajalne v tem trenutku ne morejo biti prostor za druženje in klepet. Trgovine so sicer dobro založene in praviloma ne prihaja do pomanjkanja artiklov.

K. G.

Uvodnik

Kako bo epidemija nadalje vplivala na naše življenje, zdaj še ne moremo soditi. A pogled po svetu kaže, da se življenje še nekaj časa ne bo vrnilo na stare tirnice.

Stvari, ki so nam bile samoumevne, bodo kmalu obrnile pomen. Če so učitelji ob zaprtju šol svetovali otrokom in mladim, naj ostanejo doma in naj izjemoma preživijo več časa pred računalniki, in ne obratno – pojdite ven na zrak in se družite – niso povedali ničesar novega. Množica aplikacij, takih in drugačnih variant socialnih omrežij je imela vedno isto vlogo kot zdaj – da zbližuje ljudi. O jadicovanju, kako je sodobni človek odtujen in še posebej mladina preveč zagledana v elektronske aparate, se vedno spomnim na neko fotografijo delavcev, ki se odpravljajo na delo. V jutranjem avtobusu so ne meneč se za drugega zazrti v svoj časopis, kot številni danes, ki ne gledajo predse, ampak zrejo v zaslon mobitela. Odtujeni? Ali so si le pred delom vzeli čas zase, preden odidejo v mravljišče, kjer jim hrup ne pusti več niti misliti?

A pustimo malenkosti, na te se bomo navadili. Bližina je postala grozeča, dotik drugega je lahko dobesedno kužen. Kašljanje v rokav, varnostna razdalja do drugega ali celo dotikanje. Na družabnih omrežjih smo vendarle prijazni drug do drugega, a v osebni bližini drugi hitro postanejo grozeči tujec. Zbližujemo se na spletu, a v realnosti ohranjamo varnostno razdaljo. Grozi nam brutalno pravilo ohranitve najmočnejšega. V italijanskih bolnišnicah so se zaradi pomanjkanja aparatov zdravniki prisiljeni odločati, da pomagajo najmanj obolelim, saj imajo ti večjo možnost preživetja.

"Kjer sta namreč dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem sredi med njimi," pravi Kristus. Kratka navodila o skupni molitvi kažejo na dosti bolj temeljno resnico o nas in naši človečnosti. Življenje je le naše, a nima smisla brez prisotnosti drugega. Tako se ljubezen ne rodi v enem, ampak med mnogimi.

Žarko Nanjara
odgovorni urednik

Ostani doma!

V Sloveniji so prvi primer okužbe s koronavirusom zaznali 4. marca, 12. marca ob 18. uri je bila razglašena epidemija, aktivirala se je Civilna zaščita Republike Slovenije. Vlada je zaprla šole in druge javne ustanove ter prepovedala gibanje in zbiranje ljudi na javnih krajih in površinah. Ustavljen je javni potniški promet. Strokovnjaki in javnost se sprašujejo, ali bo naslednjih nekaj tednov samoizolacije dovolj, da preprečijo izbruh bolezni, ki je zdaj že popolnoma ohromila Italijo in Španijo. Prebivalci so se zaprli v svoje domove, kjer se trudijo znova organizirati vsakdan ter z negotovostjo spremljajo novice.

Lekarna Kočevje je uvedla poseben režim prodaje, zatrjujejo, da je zdravil dovolj. • Foto: Žarko Nanjara

V Sloveniji je bilo do nedelje, 22. marca, okuženih 414 oseb. V Zdravstvenem domu Kočevje so testirali 147 brisov, od tega je bilo 10 pozitivnih: dva s področja občine Kočevje, osem na področju občine Ribnica in občine Velikih Lašč.

Preizkušnja za zdravstveni sistem

Zdravstveni dom Kočevje je intenzivne priprave začel izvajati 12. marca. Prenehali so izvajati preventivne dejavnosti, specialistične ambulante in zobozdravstvene storitve, zaprli so vse vhode razen glavnega, kjer so začeli izvajati triažo. "ZD Kočevje je v sodelovanju z Občino Kočevje in Civilno zaščito Kočevje samoiniciativno začel izvajati aktivnosti za zmanjševanje širjenja koronavirusne bolezni," nam je zagotovil Primož Velikonja, pomočnik direktorice ZD Kočevje. "Na navodila od države nismo čakali. Vsa priporočila smo v lokalni skupnosti izvedli z nekajdnevno prednostjo."

16. marca so vzpostavili enotno

vstopno točko na parkirišču pred objektom nove urgence. V ta namen je bila vzpostavljena triaža, ambulanta za bolnike, pri katerih je ugotovljen najmanjši sum na covid-19, nujna medicinska pomoč in ambulanta za akutna obolenja. Druge službe delujejo na daljavo, kar pomeni, da so v objektu ZD Kočevje prisotne medicinske sestre, ki sprejemajo klice in urejajo vsa potrebna administrativna dela, in zdravnik konzultant, ki ponuja potrebno podporo na daljavo. Izjema je ginekološka služba za preglede nosečnic in nujnih stanj in neodložljive laboratorijske storitve. Vsakdo, ki želi vstopiti v ZD Kočevje, mora to storiti prek triažne vstopne točke. Za ta namen je postavljen kontejner civilne zaščite, kjer sta vedno prisotna dva zaposlena. V zdravstvenem domu je aktivnih okoli polovica zaposlenih, drugi so doma na čakanju in pripravljani na vpoklic. Vsak dan sta na delovišču prisotna dva prostovoljca, ki ju zagotavlja Območno združenje Rdečega križa.

"Italijanska izkušnja nas navdaja s strahom," je zaskrbljen Velikonja. "Edini način, da omilimo širjenje epidemije, je, da ostanemo doma in se strogo držimo navodil."

Rdeči križ je do nadaljnjega zaprl svojo pisarno, prav tako pa je odpovedal vse redne aktivnosti, dnevno razdeljevanje donirane hrane, sprejemanje in oddaja oblačil, tečaje in izpite ter pomoč pri plačilu položnic. Občane pozivajo, da nujne primere rešujejo prek telefona. Njihovi prostovoljci so vključeni v sistem civilne zaščite, kjer se osredotočajo predvsem na oskrbo s starejših z nujnimi življenjskimi pripomočki, varstvom otrok staršev, ki so zaposleni v zdaj nepogrešljivih poklicih, ter pomoč bolničarjev. Ponujajo tri vrste paketov, ki jih prostovoljec sam prevzame, da je stikov čim manj, pa paket plačajo po položnici, ki jo izstavi Komunala Kočevje. Odziv občanov je dober, največja občina v Sloveniji pa zahteva tudi dobro organiziranost prostovoljcev. "Ker se razmere iz ure v

uro spreminjajo, moramo biti pripravljeni na razmeroma velike potrebe po prostovoljcih, zato poleg naših rednih prostovoljcev k aktivaciji pozivamo tudi nove," pravi Vanja Bunderla.

Zaradi posebne ogroženosti starejše populacije in ljudi šibkega zdravja so v Domu starejših občanov Kočevje prve preventivne ukrepe izpeljali že 6. marca, kjer so uvedli popolno prepoved obiskov njihovih stanovalcev. Direktorica Lidija Vardijan dodaja, da so stanovalci in njihovi svojci ukrepe sprejeli z razumevanjem. Zdravstvena oskrba in terapije znotraj doma potekajo kot običajno, še posebej obremenjeni so delavci v kuhinji, saj kuhajo tudi za zunanje potrebe. "Opozoriti želim, da smo domovi za starejše socialno varstvene ustanove, in ne bolnišnice," pravi Vardijanová. "Domovi nimamo niti zdravstvenega kadra niti opreme, kot se od nas pričakuje v tej situaciji." Poudarja, da s pomočjo občine, civilne zaščite ter osebja zdravstvenega doma vse tekoče probleme uspešno rešujejo sproti.

Učenje na daljavo

Od ponedeljka, 16. marca, so zaprte vse izobraževalne ustanove, vrtci, šole, zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami z izjemo tistih, ki so ustanovljeni za delo z otroki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, srednje in višje šole, univerze ter vsi samostojni zavodi. "Prepoved smo skrbno in strokovno premislili. Ukrep je nujen, za zdravje prav vseh je bil neizbežen," je v izjavi za javnost sporočila ministrica za izobraževanje dr. Simona Kustec. Pouk se bo odslej naprej izvajal na daljavo, šolsko leto pa se bo po vsej verjetnosti podaljšalo v poletje. Ukinjeno je tudi varstvo otrok, kar je prešlo na pleča staršev ter lokalnih skupnosti in prostovoljnih organizacij.

Prepoved velja tudi za dijaške in študentske domove, z izjemo dijakov in študentov iz tujine. Organizacija Študentski svet stanovalcev je ukrep označila kot pomanjkljiv, saj bi po njihovem mnenju morali biti izvzete tudi določene skupine študentov, zatrtili pa so tudi, da so ob razglasitvi ukrepa domovi že bili povečini prazni. Tako so se morali izseliti tudi študenti, ki so bili v študentskih domovih v samoizolaciji, saj imajo doma rizične skupine starih staršev, in tisti, ki se zaradi izrednih razmer ne morejo vrniti domov. Številni delodajalci pa so od študentov zahtevali prisotnost na delovnem mestu.

Za učenje na daljavo se je odločilo 380 od skupaj 455 slovenskih osnovnih šol. Učenje poteka prek elektronske pošte, spletnih strani, družabnih omrežij ter Arnesovih spletnih učilnicah. Naval je bil tolikšen, da strežniki Arnesa in eAsistenta na začetku tedna zaradi preobremenjenosti niso delovali ali so delovali zelo počasi. Vsaka šola se je sama odločila, kako bo potekalo učenje na daljavo, v pouk pa so vključene prav vse učne vsebine. Na osnovni šoli Ljuba Šercerja so se odločili, da bodo pouk izpeljali prek njihove spletne strani in s tem zmanjšali možnost tehničnih težav zaradi preobremenjenosti. "Mladi so tisti, ki toliko težje zdržijo v osami brez socialnih stikov, zato je pouk na daljavo v tej krizni situaciji zagotovo rešitev, da vsaj del dneva ostanejo zaposleni in aktivni," poudarja Jan Čibej z OŠ Ljuba Šercerja, ki staršem svetuje, da otroke v čim večji meri spodbujajo k spremljanju pouka, pri tem pa naj ne pozabijo na varno rabo interneta.

"Vsa situacija bo vplivala kmalu na otroke, še posebej takrat, ko se bo uveljavila omejitev prostega gibanja," pravi Peter Pirc, ravnatelj OŠ Zbora odposlancev, in staršem svetuje strpnost in mirnost. "To bo za otroke hud poseg v njihovo doživetje sveta. Izražali bodo čustva, ki jih mogoče sicer ne bi." Pravi, da so učenci nad poukom na da-

Police v nakupovalnih centrih so se kmalu začele prazniti. • Foto: Žarko Nanjara

Večina javnih ustanov v Kočevju je vrata zaprla že 13. marca. • Foto: Žarko Nanjara

Vstopna točka v ZD Kočevje • Foto: Žarko Nanjara

ljivo zelo navdušeni, predvsem zato, ker jim to predstavlja nekaj novega, a bo po dveh tednih pouka pripravil nova navodila.

S poukom na daljavo svoj učni načrt naprej izvaja tudi Glasbena šola Kočevje. Pouk poteka prek videokonference. "Učno uro se da izpeljati precej konstruktivno, seveda ob pogoju, da učenec dobro vadi doma sam," pravi učitelj klavirja Erik Šuler in dodaja, da

je učencem sročeno domače vzdušje vseč, nov način učenja pa bo prišel prav tudi pri odsotnosti zaradi bolezni.

Na delo s koronavirusom

Državni svet je že sprejel prvi paket zakonov, s katerimi želi omiliti posledice epidemije na gospodarstvo. Država bo v skladu zakonom o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov pomagala delodajalcem, ki

zaradi epidemije novega koronavirusa ne morejo zagotavljati dela vsaj 30 odstotkom zaposlenim hkrati in jih bodo napotili na začasno čakanje na delo.

A so iz ukrepov izključeni samozaposleni, ki jim bo omogočen le odlog plačila prispevkov za mesec april, maj in junij, te bodo morali plačati do 31. marca 2022. Opozicijski predlog, da bi se ta obveznost odpisala, ni bil sprejet, prav tako pa so iz ukrepa izključene organizacije, društva in ustanove. Tudi Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije je pozvala državo, da v interventnem zakonu ne pozabi na ukrepe za 68 tisoč samozaposlenih v gospodarstvu.

Sindikati in organizacije za varstvo delavskih pravic pozivajo delodajalce, naj ustavijo delovne procese, če ne bodo mogli zagotoviti varstva in zdravja delavcev. "Delavci, zlasti tisti, ki ne vidijo racionalnih razlogov, da še hodijo na delo, so prestrašeni, razdvojeni, počutijo se manjvredne in drugorazredne. Počutijo se, kot da jih država in delodajalci izpostavljajo nevarnosti in zanje ne velja vse tisto, o čemer vsak trenutek poslušajo v medijih," je v pozivu vladi in delodajalcem zapisala predsednica ZSSS Lidija Jerkič. Nekateri delodajalci so ravnali odgovorno in so zaprli obrate ali spremenili način dela ter zagotovili zaščito, drugi pozive ignorirajo.

Župan občine Kočevje je 18. marca pozval podjetja, da vzpostavijo triazne točke, zagotovijo zaščitno opremo in prestrukturirajo delo. Vprašanja o ukrepih smo naslovili na nekatera večja podjetja v Kočevju, a so nam odgovorili le z Melamina, kjer zatrjujejo, da so resno pristopili k izvajanju ukrepov. Kot kemijska tovarna so sami pripravili zadostno količino razkužil in dezinfekcijskih sredstev, tovarna nadaljuje delo, določeno število delavcev so prerazporedili ali poslali na delo domov.

V sindikatih opozarjajo na kršitve delovne zakonodaje in nezadovoljivo varstvo zdravja delavcev. Grozijo jim odpuščanja, delodajalci želijo prekinjati že sklenjene pogodbe, delavce prepričujejo v izrabo dopusta, čeprav izrabe letnega dopusta ne smejo enostransko odrediti. Nekateri delodajalci zaposlenim ponujajo v podpis sporazum o prenehanju veljavnosti pogodbe o zaposlitvi ter sporazum o odsotnosti z dela brez nadomestila plače. Tudi nekateri kočevski delavci opozarjajo, da kljub zagotavljeni minimalni zaščiti z dezinfekcijskimi sredstvi delodajalci ne zagotavljajo ustrezne zaščite, saj delo še vedno opravljajo v velikih skupinah, delodajalci pa jih pozivajo, da kljub izrednim ukrepom še vedno nadaljujejo z delom. Marsikateremu delavcu je zaradi izrednih razmer otežen ali onemogočen prevoz na delo, številni pa nimajo urejenega varstva otrok.

Žarko Nanjara

"Pri poučevanju v razredu gre bolj za umetnost kot znanost."

Rojena v Šempetru pri Novi Gorici se je že v zgodnji mladosti s starši preselila v Kočevje. Navduševala se je nad jeziki, a si je v vrsti za vpis na filozofski fakulteti premislila ter krenila na biotehniško. Že z diplomsko nalogo pri študiju biologije si je zadala smer, ki ji sledi že več kot dve desetletji: izobraževanje mladostnikov na področju spolne vzgoje.

Učiteljica na Gimnaziji in srednji šoli Kočevje Zorica Potisk v svojih predavanjih načena teme, ki se jih številni izogibajo, kot svojo glavno nalogo pa izpostavlja interpretacijo spolnosti in razbijanje mitov o njej. Tem so namreč najbolj izpostavljeni mladostniki, ona pa jih želi prepričati in poučiti, naj bodo kritični do vsega, kar najdejo v medijih.

Izjemno odkrita sogovornica, ki vestno krmari med zanimivim in poučnim, humorjem in resnostjo, se ne boji drugačnih vprašanj. Za svoje dolgoletno vestno pedagoško delo z mladostniki je letos prejela tudi državno priznanje Blaža Kumerdeja za izjemne dosežke pri razvoju in uvajanju novosti v vzgojno-izobraževalno prakso.

Ali dijaki poznajo mejo med prijateljskim odnosom in učiteljevo avtoriteto? Kako vzpostaviti odnos, da ti lahko zaupajo celo osebne težave?

Pogosto slišimo, da moramo pri otrocih in mladostnikih odrasli postavljati meje. To pa ne pomeni, da jih vedno ubesedimo. V vseh letih, odkar poučujem, se mi ni zgodilo, da bi kdo poznanstvo ali prijateljstvo zlorabil. Zelo bi bila razočarana, če bi kdo od dijakov pričakoval podarjeno oceno ali spraševal, kaj bo v kontrolni nalogi ipd. Mejo nekako zaznajo na intuitivni ravni. Z nekaterimi po zaključku srednje šole še vedno ohranjam stike. Nekaj je mojih kolegov, na katere sem še posebej ponosna, drugi so ostali moji osebni, celo družinski prijatelji. Če potrebujejo kakšno pomoč ali napotek, se vračajo tudi med študijem. Njihovih dosežkov se iskreno veselim in počutim se počaščeno, če se obrnejo name. Včasih tudi zaradi težav, s katerimi se srečajo ... Nimam recepta za vzpostavitev zaupnega odnosa, podobno kot pri poučevanju v razredu gre bolj za umetnost kot znanost.

Ko obravnavamo teme o spolnosti in spolni usmerjenosti, dijaki cenijo mojo odkritost in odprtost do vprašanj, ki jih postavljajo. Odnos, ki se je med učnimi urami biologije že vzpostavil med nami, je temelj sproščene debate, imam pa odlične izkušnje tudi z učenci in dijaki z različnih koncev Slovenije, s katerimi se nisem poznala, vendar smo vseeno že po nekaj minutah zgradili varno in zaupno vzdušje

za razgovor. Podobno je z dijaki naše šole, ki v programu nimajo biologije in me ne poznajo, a kljub temu izpeljemo načrtovan program v prijetnem in poučnem vzdušju. Dejstvo je, da vsaka najmanjša napaka v odzivu odraslega kot sogovornika lahko zapre ta 'portal', če se lahko izrazim v jeziku smrkcev.

Nisem in nočem biti umetna avtoriteta.

Kakšni so bili tvoji začetki poučevanja spolne vzgoje?

Že kot študentka biologije na Biotehniški fakulteti v Ljubljani sem se lotila anketiranja dijakov po slovenskih gimnazijah. Tudi takratna Gimnazija Kočevje je bila med njimi. Ker sem tisti čas na njej v manjšem obsegu tudi že poučevala, sem bila v stalnem stiku z mladimi in se od njih učila. Njihova mnenja, vprašanja in izpovedi so bila temelj za oblikovanje anketnih vprašanj. Čeprav je bil moj vzorec (554 dijakov) 10-krat manjši od vzorca dr. Bojane Pintar, zagovornice spolne vzgoje v šolah, so bili rezultati zelo primerljivi. Pripravila sem si program, ki sem ga preizkusila v oddelkih vseh anketiranih gimnazij, tudi na kočevski. Katja Kamšek, takratna dijakinja 4. letnika, me je nagovorila, da nastopim pred člani KLUKŠ-a. Nato me je priporočila organizatorjem Škisove tržnice. Nastopila sem dve leti zaporedoma. Tam me je opazila neka novinarka in objavila intervju v reviji Jana, nato pa sem dobila klic socialne delavke iz OŠ Franceta Prešerna iz Maribora. Z

Foto: osebni arhiv Zorice Potisk

dvema mariborskima osnovnima šolama sem sodelovala več let in pridobila veliko dobrih izkušenj.

Kakšna so njihova pričakovanja o spolni vzgoji? Očitno so zelo zainteresirani.

Res je, spolnost jih zelo zanima, vendar ne toliko anatomija spolnih organov in kontracepcija – čeprav tudi v zvezi s tem izvedo veliko novega in zanje presenetljivega – ampak kako ravnati pri prvem spolnem odnosu. Zanima jih, kdaj je primeren čas za prvi spolni odnos, kako naj bodo dobri ljubimci, kar nam pove, da so obremenjeni s to 'spolno socializacijo mladostnikov'. Zanima jih vse, za kar

bi sama kot odrasla oseba trdila, da je popolnoma samoumevno in že vsem znano. Veseli me, da mi zaupajo in da želijo poznati resnična dejstva, ki temeljijo na raziskavah o spolnosti. Splet je namreč preplavljen z napačnimi informacijami, s predsodki (tudi pozitivnimi) in lažnimi izjavami. Vsako leto upam, da bo drugače, vendar ni. Mediji imajo resnično velik vpliv na dožemanje spolnosti in spolnih razmerij med ljudmi.

Kako vidiš svojo vlogo pri spolni vzgoji?

Moji najpomembnejši nalogi sta interpretacija in razbijanje mitov o spolnosti, ki jih mladi med odraščanja

njem posvojijo od vrstnikov, s spleta in iz pornografskih filmov. Prepričujem jih, da odložijo svoj prvi spolni odnos (pri tem mislim na penetracijo oz. dejansko spolno združitev) na čas, ko bodo imeli ljubečega partnerja, s katerim bodo razvili globok čustveni odnos in zaupanje. Prej sem omenila razloge za prvi spolni odnos: na srečo je to še vedno ljubezen, takoj za tem pa naključje. Zato je treba mlade prepričati, da striktno uporabijo kondom kot zaščitno sredstvo pred spolno prenosljivimi okužbami oz. boleznimi in neželeno nosečnostjo. Starši mi pogosto rečejo, naj dobro poučim njihove hčerke o zaščiti in vsem drugem, iz že omenjenih raziskav pa ugotavljamo, da so bolj ranljiva skupina fantje, saj v tem obdobju pogostejše kot dekleta menjajo spolne partnerje. Nagovarjam jih, naj imajo kondom vedno s seboj, da bodo v primeru 'nenačrtovanega naključja' zavarovani pred svojimi trenutnimi odločitvami. Opremiti jih je treba z znanjem, da bodo razumeli in sprejemali sebe in druge ter situacije, v katerih se bodo znašli. Dejstvo je, da še vedno precej mladih večino informacij pridobi od starejših, 'izkušenejših' mladostnikov in iz različnih medijev, sledi zdravstveno osebje (po moje, ko se pojavijo težave), starši in učitelji pa smo res zadnja izbira. V osnovni šoli spolna vzgoja posega v cilje biologije, državlanske vzgoje in etike, v srednji šoli pa v obvezne izbirne vsebine, torej je prepuščeno izbiri šol. Najpogostejše povabijo strokovnjake medicinske stroke ali študente medicine, ki naj bi bili dijakom bližje. Kot učiteljica biologije želim biti v stiku z mladimi, pridobivati informacije, ki so mi jih pripravljeni zaupati, da lahko prilagajam vsebine in cilje učnih ur spolne vzgoje. Ne želim biti šokirana nad vprašanji, ki jih postavljajo, vedno pa moram primerno reagirati oz. odgovoriti. V kratkem času, ki ga imam na voljo, jih želim čim bolj prepričati in poučiti, da bodo kritični do vsega, kar najdejo v medijih.

Katere vsebine spolne vzgoje obravnavate pri pouku?

Kako začnete?

Najprej dijake vprašam, kaj mislijo, koliko mladostnikov, starih od 14 do 19 let, je imelo spolni odnos. V odgovor ponudijo vedno previsoke odstotke; nekateri so namreč prepričani, da so že vsi imeli vsaj enkrat spolni odnos. Med mojo raziskavo je prvi spolni odnos imela dobra tretjina mladostnikov. Bolj kot število mladostnikov, ki je že imelo spolni odnos; med 15-letniki delež teh dejansko upada; je zaskrbljujoče dejstvo, da se spodnja meja tistih, ki eksperimentirajo s spolnostjo, znižuje na 12, 11, 10, celo 9 let. Potem jih izzovem, da navedejo razloge za prvi spolni odnos. Nadaljujemo z anatomijo moških in

ženskih spolovil in fiziologijo med spolnim reakcijskim ciklom. Pogovorimo se o razpoložljivi kontracepciji in pravilni uporabi. Na voljo imam nekaj vrst kontracepcijskih sredstev in publikacij. Končno sledi prikaz nepravilne in pravilne uporabe kondoma. Kot pripomoček uporabim gumijast model.

Kdaj je pravi čas za prvi spolni odnos?

Ravno to me pogosto vprašajo tudi dijaki. Kdaj so primerna leta? Razložim jim, da obstaja spodnja starostna omejitev, zgornja pa nikakor ne. To je podobno kot pri opravljanju vozniške-

Foto: osebni arhiv Zorice Potisk

ga izpita: nekateri komaj čakajo, da vozijo že pri 16 letih, drugi ga potrebujejo veliko več časa in izpit opravijo po 30. letu ali še pozneje. Pomembno je z raziskavami podprto dejstvo, da so zgodnji in hitri spolni odnosi ter menjave partnerjev pogostejši pri otrocih, ki v družini doživljajo kakšno koli stisko. Spodbujam jih k spoznavanju in raziskovanju partnerja in jih prepričujem, naj se jim ne mudi. Najprej je treba razviti zaupen in globok partnerski odnos. Dijaki iščejo napotke, kaj naj naredijo in kako naj pristopijo k zadevi, da bodo najboljši ljubimci. Zagotavljam jim, da bodo ravno zato, ker nimajo izkušenj, prav oni s svojim partnerjem lahko sooblikovali in razvili pristen čustveni odnos, v katerem bo spolnost samo še pika na i. Na odlaganje prvega spolnega odnosa imajo velik vpliv starševske vrednote in odnos, ki ga imajo otroci s starši – na te vrstniki nimajo tolikšnega vpliva kot na tiste, ki s svojim starši niso tako povezani. Imajo pa vrstniki nekoliko večji vpliv, kot že rečeno, pozneje v adolescentnem obdobju.

Kakšno vlogo imajo pri izobraževanju o spolnosti starši in kaj bi morali od staršev pričakovati?

Starši težko sprejmejo, da ima njihov otrok spolne občutke (ideologija asexualnosti otrok). Večina najstnikov poroča o tem, da se lažje pogovarjajo z mamicami kot z očetmi. Starši imajo tudi različne predstave o tem, kakšen naj bo pogovor o spolnosti, zato večinoma govorijo o menstruaciji in zaščiti. Ko so delali raziskavo z učenci in njihovimi starši, je 70 % staršev potrdilo, da so opravili starševsko dolžnost, samo 50 % njihovih otrok pa je potrdilo,

ako spremljajo družbene debate o spolnosti?

Pri pouku biologije se lotevamo raznovrstnih tem, od humane genetike, genskega inženiringa, kloniranja in tudi umetne oploditve. Znotraj teh vsebin beseda vedno nanese na razpravo o družinskem zakoniku, istospolni usmerjenosti, spremembah spola in posvojitvah otrok. Priznam, da so bila argumentiranja včasih burna, polna predsodkov, sovražnosti in zavračanja. Zadnjih nekaj let ugotavljam, da so dijaki manj obremenjeni s temami oz. da nimajo toliko predsodkov in zadržkov. Če so pred leti kot nasprotniki izstopali zelo glasni fantje, so danes kot zagovornice bolj glasne punce.

Ali razkrijejo svojo homoseksualnost, se izpovejo, so dovolj odprti?

Dijaki, ki jih večina doživlja kot drugačne, so precej odprti. Povedo mi tudi stvari, ki jih raje ne bi vedela. [smeh] Včasih me presenetijo s svojo direktnostjo že prvo uro pouka, ko se sploh še ne poznamo, največkrat pa se razkrijejo ob koncu šolanja. Zelo sem počaščena, da želijo to deliti z menoj ...

Ko govorim z učitelji z vseh koncev Slovenije, mi skoraj ne verjamejo, da lahko pri pouku omenjamo homoseksualnost, religijo, transseksualnost idr. Razprave z našimi dijaki so kulturne in se nikoli ne končajo z 'zmago' enih ali drugih. Ko jih nagovarjam k razmisleku, jim vedno povem kakšno osebno izpoved človeka, ki ga poznam. Takrat začutim, da obstaja možnost za spremembo stališča ...

Kako se lotevate teme spolnega nadlegovanja?

Dijaki me pogosto vprašajo, kdaj je neko dejanje spolno nadlegovanje. Odgovorim jim, da po mojem mnenju ne more obstajati enotna in edinstvena definicija spolnega nadlegovanja. Če nekdo govori ali počne stvari, ob katerih se počutim nelagodno, je zame to spolno nadlegovanje. "Nihče nima pravice dotikati se, vas nadležno gledati ali početi, kar vam ne paše. Recite ne."

Včasih mi je težko, saj se mladostniki po takšnem nastopu v razredu toliko lažje zaupajo oz. vidijo prilžnost, da nekomu povejo. Fantje niso izjema, kot smo si predstavljali v naši mladosti. Nadlegovana so bila dekleta! Verjetno ni bilo drugače kot danes. Rada bi poudarila, da so tudi fantje žrtve spolnega nadlegovanja (največ izpovedi se nanaša na delovna mesta). Moja naloga je, da jih prepričam, da povedo staršem, svetovalnim delavcem ali celo policiji, če je treba. Vsaka izpovedana usoda pa se dotakne tudi moje duše, kar mi je včasih nevzdržno.

Žarko Nanjara

da je to res. Starši imajo, zanimivo, bolj svoboden odnos do spolnosti sinov kot hčera. Letos so srednješolci iz nacionalnega projekta Rastem s knjigo dobili v branje delo Cvetke Sokolov: V napačni zgodbi. V knjigi 16-letnica opisuje svojo zaljubljenost v učitelja, ki se razvija v spolnost, ki pa je dekle ne želi, vsaj ne tako, a se kar zgodi in vedno znova dogaja. Knjiga je odlična, vseeno pa je sprožila val ogorčenja med starši po družbenih omrežjih. Težko je namreč sprejeti, da se našim otrokom takšne stvari res dogajajo. Zgodba je zelo poučna, saj bralci skozi izpoved mladostnice spoznajo razliko med romantično ljubeznijo in spolnostjo s ciljem zadovoljitve libida. Zakaj vam to pripovedujem? Ker mlade lahko najbolje ozaveščamo o zdravi spolnosti, če to počnemo sistematično doma in v šoli, in sicer pri različnih predmetih. S profesorico za slovenščino sva imeli medpredmetno povezavo, nato pa smo s tematiko nadaljevali še pri urah biologije. Tega pa na naših šolah večinoma ni.

Novo semaforizirano križišče

Direkcija RS za infrastrukturo in Občina Kočevje sta zaradi vse večje obremenitve štirikrakega križišča s priključki za Lidl in Eurospin ter navezavo proti železniški postaji pristopila k trajni ureditvi prometa, saj trenutna ne zagotavlja več zadostne prometne varnosti oziroma povzroča kolone iz smeri trgovin.

Križišče je problematično z vidika prepustnosti, saj se vozila na obeh omenjenih priključkih vse težje vključujejo na glavno cesto. Prav tako je problematično z vidika varnosti pešcev, ki morajo prečkati precej prometno cesto prek treh vozniških pasov. Na območju križišča je bilo v zadnjih 10 letih zabeleženih tudi precej prometnih nesreč, kar nakazuje, da križišče ni prometno varno. Vzroki nesreč so predvsem neupoštevanje prednosti, kar nakazuje na izsiljevanje zaradi predolgih čakalnih časov za vključitev na glavno prometno smer. Skozi omenjeno križišče gre od 5.000 do 5.900 vozil na dan, od tega je 10 % tovarnega prometa. Na podlagi rezultatov prometne analize, ki je bila izvedena v letu 2018, smo predvideli ureditev

Foto: arhiv Občine Kočevje

semaforiziranega križišča. Uredil naj bi se dvofazni prometno odvisni program semaforjev z najavo s tipko za pešce, kar bo bistveno izboljšalo prometno varnost za pešce. Poleg novih površin za pešce so predvidene tudi kolesarske površine, ki bi se povezale z državno kolesarsko povezavo, ta pa se konča na omenjenem križišču. Površine za pešce in kolesarje naj bi se nadaljevale tudi naprej do novozgrajenega krožišča pri 'gradbenem'. Projekt vključuje še urejanje preostalih komunalnih in telekomunikacijskih vodov, prenovo javne razsvetljave in ureditev odvodnjavanja meteoritnih vod. Za izvedbo del je podpisan sporazum o sofinanciranju investicije, za katero večji del zagotavlja Direkcija RS za infrastrukturo.

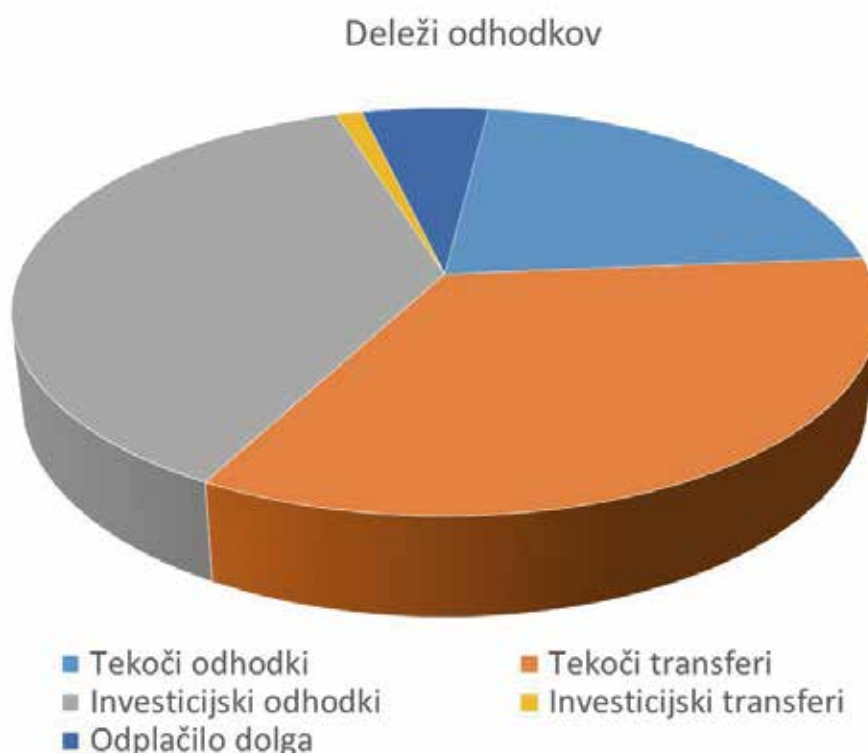
Začetek izvajanja projekta je bil načrtovan konec marca, a se zaradi kriznih razmer zamika na april. Med izvajanjem del so predvidene delne zapore cest, regulirane s semaforji, zato vse udeležence za čas izvajanja del in spremenjenega prometnega režima naprošamo za strpnost in pazljivost.

G. Š.

Zagotovitev dodatnih sredstev proračuna z rebalansom

Občinski svet bo zaradi izrednih razmer izjemoma na svoji 3. korespondenčni seji, ki bo potekala od 19. do 23. 3. 2020, obravnaval predlog rebalansa proračuna za leto 2020. Ta je nujen za usklajitev vseh sprememb od sprejema proračuna februarja lani in s tem za zagotovitev sredstev za številne večje in manjše projekte ter investicije, med katerimi je zagotovo ena najbolj izpostavljenih izgradnja novega vrtca. Prihodki proračuna so načrtovani v višini 21,8 mio evrov, kar je 23,3 % več kot v sprejetem proračuna za leto 2020. Odhodki bodo po načrtih dosegli nekaj manj kot 21,7 mio evrov. Največja načrtovana naložba z rebalansom proračuna je projekt izgradnje novega vrtca, ki v celoti znaša 8,2 mio EUR. Za izgradnjo se v letu 2020 namenja 1,7 milijona EUR, izvedba pa je načrtovana z letom 2022.

Rebalans proračuna zajema še druge pomembnejše infrastrukturne investicije (prednostno so to investi-

cije, ki jih sofinancirata EU in RS), kot je ureditev kolesarskih povezav v Kočevju v skupni vrednosti 3,8 mio EUR, izgradnja podjetniškega inkubatorja v vrednosti 1,9 mio EUR, naložbe v cestno infrastrukturo v vrednosti 1,6 mio EUR, dokončanje toplovoda v Turjaškem naselju v vrednosti 0,7 mio EUR, dokončanje oz. nadaljevanje vodovoda SO-RI-KO (Briga) v vrednosti 0,7 mio EUR, projekt aktivacije in namestitvenih enot ranljivih skupin v vrednosti 0,2 mio EUR ter še veliko manjših naložb. Z rebalansom je predvidenih kar nekaj t. i. 'mehkih' projektov, ki so sofinancirani: Podeželje naše mesto, Ena kapljica lahko reši svet, Otroško igrišče Srce soseske, projekt ProteCHt2save, Romska kultura zate in zame ... Predlog rebalansa proračuna je dostopen na spletni strani Občine Kočevje v zavihku Predpisi občine in segmentu dokumentov v pripravi.

A. Š., K. G.

Zapora Roške ceste ob zaključnih delih

Na Roški cesti so se 16. marca začela zaključna gradbena dela na odseku od Sokola do cerkev v Šalki vasi. Na tem delu bo gradnja še preostalega dela pločnika in izvedba zaključnega sloja asfalta potekala predvidoma do 27.

Foto: Žarko Nanjara

marca, odvisno od razmer v državi. Vzpostavljena bo **popolna zapora ceste za ves promet**. Vse udeležence v prometu prosimo za potrpežljivost in upoštevanje cestne zapore.

G. Š.

Prodaja parcel v Podgorski ulici in coni LIK

Občina Kočevje je letos pristopila k ureditvi novih parcel v Podgorski ulici, ki so komunalno opremljene in namenjene gradnji stanovanjskih hiš. Prodaja štirih samostojnih gradbenih parcel na tem območju je predvidena za april. Prav tako je predvidena prodaja nekaterih nepremičnin v coni LIK, ki so komunalno opremljene in predvidene za gospodarske namene.

Vse nepremičnine se bodo prodajale prek javnega razpisa - javne dražbe oz. javnega zbiranja ponudb, ki bo objavljen na spletni strani Občine Kočevje predvidoma v drugi polovici letošnjega aprila.

R. V.

Skica nepremičnin v Podgorski ulici

Skica nepremičnin v coni LIK

E-oskrba lahko reši življenje

Občina Kočevje svojim prebivalcem zagotavlja različne storitve za boljšo kakovost življenja, posebna skrb pa je namenjena starejšim in gibalno oviranim. V letu 2018 je bila tako prvič ponujena socialnovarstvena storitev servisa celodnevne povezave prek osebnega telefonskega alarma ali tako imenovana E-oskrba. Ta omogoča ak-

tivno, bolj neodvisno in varno bivanje na domu vsem, ki potrebujejo podporo pri samostojnem življenju v domačem okolju. Storitve občina izvaja v sodelovanju s Telekomom Slovenije, ki mu je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti izdalo dovoljenje za izvajanje storitve. Občina svojim občanom omo-

goča možnost sofinanciranja storitve E-oskrba skladno s pravilnikom, ki je na zadnji seji Občinskega sveta Občine Kočevje doživel nekaj posodobitev in tako se letos znižuje starostna meja upravičencev. Na javni razpis E-oskrba, ki bo odprt predvidoma v začetku aprila 2020, bodo po novem lahko kandidirali občani, starejši od

65 let, ta je bila prej 69 let. S tem želimo zagotoviti dostopnost te storitve večjemu številu oseb in prispevati h kakovosti življenja tako starostnikov kot njihovih družin. Kot je zapisala ena od uporabnic storitve iz Kočevja, ta deluje odlično in jo toplo priporoča tudi drugim.

L. H.

Občinska uprava občin Kočevje, Kostel in Osilnica

Aprila bo na območju občin Kočevje, Kostel in Osilnica zaživela Skupna občinska uprava. Doslej smo že imeli dva skupna organa, in sicer Medobčinski inšpektorat in redarstvo ter Medobčinsko upravo občin Kostel in Osilnica. Z novim odlokom, ki je bil sprejet v vseh treh občinah, pa se ustanavlja Skupna občinska uprava za določena področja opravljanja nalog, kar bo za vse tri občine pomenilo predvsem manjše finančne obremenitve, saj država predvideva višje sofinanciranje plač in materialnih stroškov.

Ustanavljanje organov skupnih občinskih uprav temelji na Zakonu o lokalni samoupravi, medtem ko njihovo financiranje ureja Zakon o financiranju občin. Od 1. januarja 2020 so s spremembami zakona občine upravičene do višjega sofinanciranja nalog, in sicer 30 % za stroške plače in 20 % za materialne stroške, pod pogojem, da so v skupno občinsko upravo vključene vsaj tri občine in se zanjo opravlja najmanj ena skupna naloga. Poleg tega se višina sofinanciranja na področju plač poveča za vsako dodatno nalogo, pri čemer skupna višina sofinanciranja ne sme preseči 55 % sredstev za plače in druge izdatke ter prispevke delodajalca zaposlenim v skupnih občinskih upravah. Sofinan-

Foto: arhiv Občine Kočevje

cira se torej minimalno 30 % + 20 % stroškov ali največ 55 % + 20 % stroškov.

Nova ureditev sofinanciranja tako pomembno finančno vpliva na višino odhodkov in prihodkov občin, ki imajo oblikovane skupne organe. Zato so se v letu 2019 začeli intenzivno pogovarjati o oblikovanju nove skupne občinske uprave, o obsegu nalog, delovnih mestih v okviru nove skupne uprave in deležu sofinanciranja med občinami. Po usklajevanju je bil pripravljen predlog ustanovitve skupne uprave treh občin, ki bi

ga odvetništva, notranje revizije, urejanja prostora, civilne zaštite, proračunskega računovodstva in urejanja prometa.

Skupna občinska uprava predvideva 19 delovnih mest, ki se bodo zapolnila primarno z že zaposlenimi na občinskih upravah, dve delovni mesti pa se bosta zapolnili pozneje. Z vidika storitev za občanke in občane skupna občinska uprava ne predstavlja sprememb, saj bodo vse tri občinske uprave ohranile svoj sedež in pristojnosti. Pomemben vidik delovanja Skupne občinske uprave je tudi povezovanje specifičnega strokovnega znanja ter izoblikovanje ustrezne kadrovske strukture za pripravo skupnih rešitev, ki bi se odražale na celotnem območju, implementacijo izboljšav in dobrih praks ter pravnih ureditev.

L. Š., A. S.

opravljale naloge občinskega inšpekcijskega nadzorstva, občinskega redarstva, pravne službe, občinske-

HUD-PACKET

PARKETARSTVO IN MALA HIŠNA POPRAVILA

GREGOR HUDOBIVNIK s.p.
Bršljanova pot 4 1330 Kočevje
gsm 031 653 361 e hud.parket@gmail.com

Katalog urbane opreme Kočevja

Foto: arhiv Občine Kočevje, izsek iz kataloga urbane opreme

Občina Kočevje je vzpostavila katalog urbane opreme, ki predstavlja jasno zasnovan celosten nabor različnih elementov, ki gradijo urbano opremo občine Kočevje na javnih površinah. Posebnost opreme je, da so jo v celoti oblikovali in izdelali lokalni avtorji (razen tipskih

izdelkov košev, naslonov za kolesa in korit, ki so kovinski). Osnovni gradnik opreme je les oziroma lesen tram, ki s svojo preprosto obliko na najbolj enostaven način predstavlja abstrahira deblo in tako predstavlja značilnost kočevskih gozdov in naše najpomemb-

nejše surovine. Ta urbana oprema, poimenovana Kočevarka, je bila izbrana na natečaju Festivala lesa leta 2015 in je se nato začela pojavljati na javnih površinah v različnih kombinacijah. Z vzpostavitvijo kataloga so vsi načrti dostopni javnosti, tako da lahko vsak investitor

v prostoru občine Kočevje in vsaka krajevna skupnost umešča poenotene elemente, ki gradijo identiteto lokalne skupnosti in občine. Projekt izdelave kataloga je sofinanciran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

T. Š. U.

Sofinanciranje tipskih zaščit za zabojnike

Občina Kočevje je marca objavila razpis za sofinanciranje izvedb tipskih zaščit za zaklepanje zbirnih mest za odpadke. K izvedbi teh spodbujamo večstanovanjske in poslovne objekte, predvsem pa tiste, ki imajo svoje uporabne površine objekta ob pomembnejših javnih površinah, na primer mestno jedro, ob pločnikih, vpadnicah v mesto ipd. Razpis je bil prvič objavljen leta 2017, uspešno izvedenih in sofinanciranih pa je bilo 8 izvedb.

Na razpis se lahko prijavite z že izvedeno tipsko zaščito, za katero naknadno prejmete subvencijo. Pogoji

Foto: arhiv Občine Kočevje

za upravičeno sofinanciranje so navedeni v razpisu; najpomembnejše pa je, da je zbirno mesto navzven vizualno enako kot že izvedeni referenčni primeri (na primer na parkirišču za Namo in v UHM) ter da so zagotovljene njegove osnovne funkcije: zaklepanje, zaščita pred vremenskimi vplivi in enotna estetska podoba. Pri izvedbi tipske zaščite sta pomembna tudi lokacija umestitve zbirnega mesta in njen vpliv na okolico. Več o sofinanciranju tipskih zaščit je objavljeno z razpisom na spletni strani Občine Kočevje.

T. Š. U.

Ohranimo zeleno
Kočevsko!

**Čistilna akcija je predstavljena
na kasnejši čas.**

**Očistimo
Kočevsko
2020**

www.kocevsko.com

Nadaljnji hitri razvoj turizma na Kočevskem? Zakaj pa ne?!

Minevajo štiri leta od ustanovitve Javnega zavoda za turizem in kulturo Kočevje, takrat se je namreč začel strateški razvoj turizma na Kočevskem. V teh letih je bilo narejenega veliko, vidnega na terenu in slišnega zunaj meja občine. Domačini pa opazimo velik porast tujcev v našem kraju, turistov, bodisi tujih ali domačih gostov. Od leta 2014 pa do zdaj se je število turistov povečalo za 63 %. Če zgolj izpostavim, da je vsaka rast nad 10 % v slovenskem in evropskem merilu nadpovprečna, je letna rast v destinaciji Kočevsko trenutno 12,6 %. Kaj

obiskovalce pravzaprav privablja v naše kraje? V prvi vrsti nekaj, kar imamo le mi – edini pravi gozd, ki smo ga poimenovali Skrivnostni gozd Slovenije. Obiskovalcem ponujamo številne aktivnosti, in sicer več kot 370 km označenih pohodniških poti in 475 kolesarskih poti, obisk Bunkerja Škrilj, bogato kulturno dediščino in naravne danosti. Velik pomen pripisujemo trajnostnim zelenim produktom, saj lahko že danes ponudimo opazovanje divjih živali v njihovem naravnem okolju, interpretacijo gozda in spoznavanje narave, številne ak-

tivnosti, od preživetja v naravi do pristnih adrenalinskih doživetij.

Povečanje obiska, promocija destinacije kot ene od turističnih destinacij Slovenije, prepoznavnost in vedno odlična izkušnja dobrodošlice domačinov so več kot dobri pokazatelj, da so vizija in cilji razvoja turizma pravi in da ekipa Zavoda Kočevsko dobro dela. V nedogled te rasti ni pričakovati, saj nam manjkata dva odločilna dejavnika, in sicer nastanitvene kapacitete in vrhunska kulinarična izkušnja. Opazen je porast malih ponudnikov prenočitvenih kapacitet, kar je seveda

dobrodošlo, vendar nam manjka hoteljske namestitve v samem mestu središču, hotel za poslovne goste ter glamping v naravi, ki bi ponudil pristno, naravno nastanitev za zahtevnega gosta. V časih pred drugo svetovno vojno so bili v Kočevju kar štirje hoteli, danes pa žal ni niti enega. Naša naloga mora biti pravilno načrtovanje in privabljanje potencialnih investorjev za gradnjo turistične infrastrukture, tako kot se je to odlično naredilo v gospodarstvu. Pri tem seveda velja, da z rastjo gospodarstva in vse več poslovnimi gosti rastejo pričakovanja

po tovrstnih namestitvah. Upoštevaje nove investicije, ki si bodo sledile v letu ali dveh, zato ni nemogoče pridobiti investitorja, ki bo v našem mestu investiral v težko pričakovani hotel.

Svetnice in svetniki Moje Kočevske se vlaganj v razvoj in promocijo turizma zavedamo, zato bomo vlagali tudi v prihodnje. Še bolj veselji pa bomo, ko se bodo tem naporom še bolj drzno pridružili zasebni vlagatelji na Kočevskem. Le tako se lahko vsako leto veselimo rasti števila turistov na Kočevskem!

Vladimir Prebilič

Opustitev nadzora

SLOGA

Nadzorni odbor Občine Kočevje je svetnikom predstavil svoje poročilo. Kot so zapisali, so izvajali PROJEKTI NADZOR. Toda te besedne zveze ne najdemo ne v Zakonu o lokalni samoupravi in ne v Statutu Občine Kočevje. Torej gre za izmišljen način nadzora ali povedano drugače, sklepamo lahko, da gre za opustitev nadzora. In kako poteka projektni nadzor:

1. Nadzorni odbor naroči občinski upravi, da pripravi povzetek gradiva za primer, ki naj

bi ga pregledali.

2. Odgovorna za pripravo povzetka sta direktorica občinske uprave in župan, ki sta hkrati tudi po funkciji nadzorovani osebi.

3. Tako izčiščen povzetek pregleduje Nadzorni odbor. Torej ne pregleda sam celotne dokumentacije.

4. Sledi ugotovitev nadzornega odbora, da ni nobenih kršitev.

Ali nadzorni odbor res priča-kuje, da bosta župan in direktorica, ki sta po svoji funkciji nadzorovani osebi, dopustila,

da se v povzetek zapiše morebitne hujše kršitve zakonodaje in nesmotno porabo naših proračunskih sredstev? V teh primerih mora Nadzorni odbor v 15 dneh obvestiti Računsko sodišče in pristojno ministrstvo. Statut celo pravi, da če obstaja utemeljeni sum, da je nadzorovana oseba ali odgovorna oseba storila prekršek ali kaznivo dejanje, je odbor dolžan svoje ugotovitve posredovati pristojnemu organu pregona.

Imeli smo prav, ko smo na začetku tega mandata trdili,

da bodo nadzorovali sami sebe, ko so v občinskem svetu s preglasovanjem onemogočili izvolitev kandidata SLOGE v Nadzorni odbor. Tako so izigrali volivce SLOGE in vse občane, ki pričakujejo, da bodo prek svetnikov imeli možnost vplivati na to, ali se bo njihov denar, ki ga plačujejo v proračun, porabljal zakonito in smotno.

Naj spomnimo, da bo občinski davek Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča v Občini Kočevje v letu 2020

višji kar za 30 %. Mogoče bi že z učinkovitim nadzorom porabe plačanih dajatev v proračun zagotovili ta denar. V obrazložitvi so prikazali primerjavo z drugimi občinami. Niso pa prikazali primerjave plač v drugih občinah s plačami na Kočevskem ter kakšne bodo posledice za številne, ki se s težavo prebijajo iz meseca v mesec in morajo gledati na vsak cent. Vse skupaj spominja na tisti stari rek: "Poslušajte nas, ne glejte nas, kaj delamo."

Janko Veber

Politično dogajanje

SDS

Ponovno spremljamo zanimivo politično dogajanje, kjer se stvari spreminjajo iz dneva v dan. Dobili smo novega predsednika vlade Janeza Janšo, ki je bil izvoljen z 52 glasovi na tajnem glasovanju v Državnem zboru, kar je tudi realno glede na volitve leta 2018, saj je bila SDS zmagovalka.

Sestavila se je tudi nova koalicija, in sicer iz strank SDS, NSi, SMC in DeSUS, ki bo delovala s soodločanjem in se

trudila povezovati. Koalicija bo v ospredje postavljala vse, kar nas združuje in povezuje. Zagovarjali bomo sodelovanje na podlagi pripravljenosti delati za skupno dobro. Izzive, ki niso podrobneje opredeljeni v pogodbi, bomo reševali z dogovarjanjem in iskanjem kompromisov - soglasja. K sodelovanju pri oblikovanju sistemskih rešitev trajne narave bodo povabljeni tudi opozicija v DZ ter poslanca obeh na-

rodnostnih manjšin.

V prvi vrsti nam je uspelo v koalicijsko pogodbo umestiti projekt, ki določa dokončanje doma starejših občanov v Osilnici, in to v čim krajšem času. Izpostavili smo tudi problem varnosti v Kočevju, tej problematiki se mora namreč posvetiti več časa in navora. Le tako se bo ta težava rešila v čim krajšem času in na pravi način. Do zdaj smo namreč poslušali samo, kako je treba nekaj sto-

riti, naredilo pa se je zelo malo ali nič.

Ukrep, ki ga ocenjujemo kot zelo koristen in zelo razvojno naraven, je tudi predlog za povišanje povprečnin občinam. S tem bi zagotovili hitrejši razvoj občin in dokončanje projektov, za katere pa občine nimajo denarja. Kot primer naj navedem vrtec v naši občini. Po zvišanju povprečnin bi marsikateri občini zagotovili stabilno finančno stanje, s tem

pa tudi razbremenili občane s povišanjem cen komunalnih in drugih storitev.

Na naslednji seji OS bomo obravnavali predlog rebalansa proračuna Občine Kočevje. Obravnavali se bosta tudi policijsko poročilo in poročilo medobčinskega redarstva. Občane pa naprošam, da nas obvestite o morebitnih vprašanjih ali predlogih o izboljšanju varnosti v naši občini.

Luka Bubnjič

TRADICIONALNA KITAJSKA MEDICINA BLAŽ ABRAHAMSBERG

Vzemimo si čas za svoje zdravje in dobro počutje.

- TUI NA trad. kitajska terapevtska masaža
- ŠPORTNA MASAŽA
- REFLEKSNA MASAŽA (se dela na stopalih)
- ANTISTRESNA - SPROSTILNA MASAŽA
- AKUPRESURA

Informacije in naročanje: gsm 031 260 358,
Blaž Abrahamsberg s. p. , Tomšičeva 13, Kočevje

DARILNI BONI

Dobite jih v
Mestni cvetličarni,
Reška cesta 10A

Skrb za otroške zobe

Skrb za otroške zobe je zelo pomembna. Ves čas in energija, ki ju namenimo temu, da si otroci pravilno čistijo zobe, se nam povrneti, saj nam ne bo treba pogosto k zobozdravniku, otroci bodo imeli manj bolečin in vi manj neprespanih noči zaradi joka otrok, ker jih bodo boleli zobje. Naši zavezniki pri skrbi za zobe so dobra zobna higiena, pravilna prehrana in redni obiski pri zobozdravniku.

Foto: www.pixabay.com

Skrb za zobe se začne takoj, ko izraste prvi zob. To se zgodi običajno pri šestih mesecih, od takrat dalje je tudi treba zobe redno umivati. Že pred tem pa lahko opazimo, da si otrok tlači v usta prste, grize predmete, ima otečene, napete in boleče dlesni.

Izrast prvega mlečnega zoba torej lahko pričakujemo med šestim in desetim mesecem, lahko pa tudi prej ali pozneje. Običajno sta prva zoba, ki izrasteta, spodnji enki. Otroci imajo 20 mlečnih zob, ki dokončno izrastejo pri približno dveh letih in pol. Mlečni zobje ne rastejo po vrsti, temveč zrastejo najprej enki in dvojki, nato zrastejo štirice, šele nato trojke in na koncu petice. To je pomembno zaradi umivanja zob, ker se kar hitro lahko zgodi, da umivamo samo spredaj, na zadnje zobe pa pozabimo.

Pri umivanju zob svetujemo, da pri otrocih najprej umijemo zadnje zgornje in spodnje zobe, ki bodo najdlje v ustih, na koncu pa umijemo sprednje zobe. Otroci lahko zadržijo odprta usta le zelo malo časa. Še pomembneje pa je, da pri petih letih začnemo gledati večkrat v usta otrok, ker začnemo pričakovati stalne šestice. Pri otrocih so to prvi stalni zobje, ki izrastejo, vendar jih zelo lahko spregledamo. To ima lahko hude posledice, saj so na začetku zobje zelo občutljivi, in če ne

skrbimo za ustrezno higieno, se hitro zgodi, da pride do zobne gnilobe, ki lahko pripelje tudi do izgube stalnega zoba.

Za dobro ustno higieno potrebujemo mehko in majhno krtačko, zobno kremo s fluoridi in zobno nitko ali interdentalne ščetke. Po umivanju zob si ust ne izpiramo, temveč le izpljunemo zobno pasto. Primerna količina zobne paste za otroke je enaka velikosti njihovega nohtka na mezinčku. Zapomnite si, da ustna vodica ne nadomešča ščetkanja zob.

Noben otrok si ne umiva rad zob in naloga staršev je, da jih spodbujajo. Lahko si pomagajo z igrkami, pesmicami ali nagradami. Če otrok ne sodeluje pri umivanju zob, tudi pri

zobozdravniku ne bo sodeloval. Starši morajo pomagati otroku umivati zobe do 12. leta. Na začetku morajo biti glavni pri umivanju, in to najmanj do osmega leta, pozneje pa naj nadzirajo umivanje in popravijo le tam, kjer ni dobro umito.

Prvič lahko zobozdravnika obiščete pri šestih mesecih oziroma ob izrasti prvega zoba. V Kočevju se delajo tudi sistematski pregledi pri prvem, tretjem in petem letu. Takrat vas povabimo k zobozdravniku na pregled. Vendar si želimo, da bi prišli k nam na obisk sami in brez povabila, le prej se je treba dogovoriti za termin. Redni obiski zobozdravnika so pomembni, ker prej pridete na pregled, manj bo otrok imel kariesa, torej bo dobil manjšo zalivko

oz. plombo in imel manj bolečin. In obratno – večji je karies, večja je zalivka, več je bolečin. Zobozdravniki si želimo, da bi otroke pripeljali zgodaj na pregled, ko še nimajo zobne gnilobe, da bi spoznali ordinacijo in delo zobozdravnika. Zelo neprijetno je, če pridejo prvič k zobozdravniku na primer pri petih letih ali v bolečinah, z zelo veliko kariesa, ki ga v določenih primerih ni mogoče več popraviti.

Za dobre zobe brez kariesa je pomembna prehrana. Zavedajte se, da sladkor, gazirane pijače in lepljiva hrana škodujejo zobem. Hrana, zdrava za zobe, pa je taka, pri kateri moramo gristi in je nepredelana, saj naravno čisti zobe in spodbuja izločanje sline, ki prav tako ščiti zobe.

Priporočila za otroke glede sladkarij so, da naj otroci do drugega leta ne bi jedli sladkorja. Zavedajte se, da so tudi med in 100 % sokovi sladkor. Po drugem letu pa naj bi otroci dobili sladkarije le enkrat na teden. V razmislek glede sladkarij naj vam bo kraljica Silvija švedska, ki dovoli svojim otrokom in vnukom sladkarije le enkrat na teden.

Če pa se sladkarijam ne morete odpovedati, jih jejte le kot posladek po kosilu ali večerji, ob obroku, ne pa vsakih pet minut.

Mirja Zule, Zdravstveni dom Kočevje

Foto: www.pixabay.com

Avtohiša Vrtin
Kočevje 21
8340 Črnomelj

+386 (0)7 35 66 101
info@vrtin.si
041 782 167 Matic

NA ZALOGI PREKO 50 RABLJENIH VOZIL Z GARANCIJO

PRODAJA IN SERVISIRANJE VOZIL

KAROSERIJSKA POPRAVILA

SERVISIRANJE VSEH ZNAMK VOZIL

QUICK CHECK CENITVE POŠKODOVANIH VOZIL

UVOZ VOZIL PO NAROČILU

ZA VAS POSKRBI MATIC OBRANOVIČ, KI VAŠE VOZILO
ODPELJE IN PRIPELJE BREZ DOPLAČILA

Novi

Renault CLIO

Slovenski avto leta 2020

RENAULT
Passion for life

Že za

10.490 €*

Bonus 300 € ob menjavi staro za novo**
Obvezno in osnovno kasko zavarovanje za 99 €***
5 let podaljšanega jamstva****

*Podana maloprodajna cena (MPC) je neobvezujoča priporočena cena in vključuje 22-odstotni DDV in DMV. Cena velja za model Renault Clio Life 5Ce 75 s paketom Cool (klima, radio), z že vključenim rednim popustom v višini 800 € in dodatnim popustom v višini 400 € ob nakupu preko Renault financiranja. **V kolikor želite zamenjati svoj stari avtomobil, vam ob nakupu novega modela znamke Renault priznamo 300 € bonusa. Odločitev o sprejemu višjega rabljenega vozila v račun je diskrecijska pravica posameznega pooblaščenega distributerja. ***Ob nakupu avtomobila preko Renault financiranja prejmete prvo leto subvencionirano obvezno in osnovno kasko zavarovanje za 99 € in boni za obnovo zavarovanja v višini 150 € v naslednjem letu. Pogoji za pridobitev omenjenih ugodnosti je obnova avtomobilskega zavarovanja v naslednjem letu preko Renault financiranja. ****5 let jamstva ob nakupu avtomobila prek Renault financiranja obsega 2 leti tovarniške garancije in podaljšano jamstvo za 3, 4, in 5 let ali 100.000 km, kar koli se zgodi prej. Več informacij o ponudbi, nakupu in pogojih nakupa je na voljo na renault.si. Poraba pri mešanem ciklu: 4,1-6,3 l/100 km. Emisije CO₂: 109-142 g/km. Emisijska stopnja: EURO 6Dt. Emisija NOx: 0,0175-0,0275 g/km. Emisija trdnih delcev: 0,00023-0,00088 g/km. Število delcev (x10¹¹): 0,05-0,72. Vrednosti meritev porabe in emisij ustrezajo novemu standardu meritev WLTP. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.

Renault priporoča

reanault.si

AVTOHIŠA VRTIN D.O.O.

Kočevje 21, 8340 Črnomelj
tel: 07 35 66 101, mob: 040 454 020

**SAMO 39 KM
IZ KOČEVJA**

So živila po Evropi različna?

Foto: www.pixabay.com

Z izjemo tistih, ki se specializirajo v živilstvu in prehrani ali imajo na katero živilo alergijo, najbrž zelo redko preberemo ali vsaj pogledamo deklaracijo na izdelku. Bodisi ker se s tem ne ukvarjamo in teh zapisov ne razumemo bodisi ker se ne zavedamo svojih potrošniških pravic. Namesto (in za) nas se s pravicami potrošnikov in kakovostjo potrošniških produktov ukvarja Zveza potrošnikov Slovenije – neprofitna organizacija, ki si prizadeva za boljše in varnejše nakupe, ki deluje že od leta 1990. Za poglobljeno raziskovanje teh panog se lahko obrnemo na njihovo spletno stran, kjer objavljajo raziskave testov in redno izobražujejo in ozaveščajo javnost o različnih temah.

Leta 2017 je Evropska potrošniška organizacija BEUC opravila raziskavo, pri kateri so primerjali vsebnost soli, sladkorja in maščob devetih izdelkov hrane in pijače v 17 evropskih državah. S tem so poskušali odgovoriti na vprašanje, ali so živila po Evropi različna. Izdelke so izbrali poljubno, za vsak produkt pa so primerjali njihovo vsebnost. Glede na to so razvrstili produkte v tri različne kategorije. V prvo kategorijo spadajo izdelki, ki imajo izjemno različno hranilno sestavo, v drugo kategorijo tisti, ki imajo rahlo različno hranilno sestavo, in v tretjo skupino tisti izdelki, ki imajo identično hranilno sestavo.

Največje razlike v vsebnosti sladkorja so bile pri brezalkoholnem napitku Fanta znamke Coca-Cola. Konkretno, vsebnost sladkorja v tem napitku znaša v Združenem kraljestvu

6,9 grama, na Cipru pa kar 12,7 grama. V drugo kategorijo spada šest produktov. Trije izmed njih so vsebovali rahlo drugačno količino sladkorja, maščob in soli. Trije produkti – Milka, Magnum in Frosties – pa so imeli identično hranilno sestavo, razen ko so bili prodajani v določenih državah. Magnumov sladoled ima na celoma povsod isto sestavo, razen na Cipru (več sladkorja, maščob, nasičenih maščob in soli) in v Makedoniji (manj nasičenih maščob). V tretji kategoriji sta preostala dva produkta – samo v njunem primeru je bila vsebnost sladkorja, soli in maščob enaka v vseh 17 državah. Ta izdelka sta čips Pringles in čokoladica Kinder. Organizacija BEUC opozarja, da je nesprijemljivo, da isto podjetje prodaja v različnih državah izdelke, ki vsebujejo različno hranilno sestavo. Potemtakem imajo nekatere države Evropske unije bolj zdrave produkte, preostale pa manj. Zagovarjajo trditev, da imajo vse članice Evropske unije pravico do istih produktov z isto vsebnostjo in pravico do najbolj zdravih dostopnih produktov.

Če se osredotočimo še na dva primerjalna testa živil – češkega iz leta 2015 in slovaškega iz leta 2016 – ugotavljamo, da je v vzhodni Evropi kakovost izdelkov slabša kot v zahodni Evropi. Produkti istih znamk, prodajani na Slovaškem in Češkem, vsebujejo večjo količino sintetičnih aditivov in imajo celo višjo končno ceno kot izdelki v Avstriji ali Nemčiji. Ni pa to edini primer oškodovanja potrošnikov. Goljufije s hrano – čeprav za ta termin

na evropski ravni ne obstaja točna definicija – so premišljene in namerne goljufije. Njihov glavni motiv je finančni zaslužek, izvedene pa so na različne načine. Zamenjava ali delna zamenjava kakovostnejše in dražje surovine z manj kakovostno in cenejšo ali prikrivanje slabe kakovosti z dodajanjem arom in barv so le nekateri od načinov goljufij. Mednje štejemo tudi različne prakse, kot so zavajajoče oglaševanje in označevanje živil. V medijih običajno beremo le o odmevnejših tovrstnih primerih. Takšen je bil primer konjskega mesa, ki je bil dodan govejemu mesu v lazanji. Šlo je za meso konjev, ki so bili svoj čas dirkalni, njihova telesa pa polna steroidov in drugih prepovedanih zdravil.

Drugi odmevnejši primer je potvarjanje kakovosti mleka iz leta 2008, ki so mu dodajali rakotvorni melamin – to je na Kitajskem povzročilo zastrupitev več kot 50 tisoč otrok. Pa vendar so bile tovrstne goljufije prisotne že v preteklosti. Ena najstarejših goljufij je barvanje živil z naravnimi barvili – za to so uporabljali žafran, papriko, kurkumo, pozneje pa so začeli živila barvati s kemikalijami. Kot rečeno, goljufije s hrano prizadenejo potrošnika, vplivajo pa lahko tudi na njegovo zdravje. Ob vsakem morebitnem razkritju tovrstnih afer se potrošnikovo zaupanje v industrijo in proizvajalce seveda zmanjša. Pred morebitnimi goljufijami nas lahko štiti le poznavanje potrošniških pravic in ozaveščenost o produktih, ki jih konzumiramo.

Da bi javnost informirali o hranilnih vrednostih posameznih produktov, so

se združili Inštitut za nutricionistiko, Inštitut Jožef Stefan in Zveza potrošnikov Slovenije. V okviru programa Inovativne rešitve za informirane odločitve – tega sofinancira Ministrstvo za zdravje – so lani razvili brezplačno aplikacijo VešKajJeš. Programirana je tako, da s telefonom skeniramo črtno kodo izdelka ali iz tabele na izdelku prepišemo količine določenih snovi, aplikacija pa nam nato ovrednoti količino snovi – sol, sladkor, maščobe in nasičene maščobe. Če energijska vrednost katere od snovi presega priporočeno vrednost, se v aplikaciji ta snov obarva rdeče, če pa je njena količina primerna za zdravo zaužitje, se obarva zeleno. S principom semaforja želijo opozarjati in spodbujati potrošnike k čim bolj uravnoteženi prehrani, hkrati pa na poenostavljen način izobraziti javnost o vsebnostih snovi v produktih. Ob tem je pomembno opomniti še to, da aplikacija ne beleži prehranskih vsebnosti alkohola, saj zakonodaja od proizvajalcev (še) ne zahteva deklaracijskega zapisa sestavin in njihovih hranilnih vrednosti.

Izhajajoč iz že zapisanega je potrebna potrošnikova pozornost pri nakupovanju izdelkov ter seznanjenost z dejstvi. Predvsem pa kritično vrednotenje marketinških kampanj, ki v želji po večji prodaji širijo napačna 'zdravstvena dejstva' o živilih. Morebitne sume goljufij lahko posamezniki prijavimo na Inšpektorat za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ter na Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije.

Neja Jerebičnik

POOBLAŠČENI SERVISER IN PRODAJALEC VOZIL KIA

Avtohiša RANDELJ

Mahovnik 2a, 1330 Kočevje

Edini pooblaščen servis in prodajalec
na območju Kočevske

Avto hiša Randelj d.o.o.
Mahovnik 2a, 1330 Kočevje
T: +386 40 435 547, +386 68 680 554

randelj.prodaja@gmail.com
<http://www.randelj.si/>

DELOVNI ČAS SALONA:
ponedeljek – petek:
8.00 – 12.00 in 13.00 – 18.00
sobota: 8.00 – 12.00

SERVISNA DELAVNICA:
ponedeljek – petek:
8.00 – 12.00 in 13.00 – 16.30

Financiranje brez
pologa za testna
in nova vozila

Pestra izbira
rabljenih vozil

Vzdrževanje
voznega parka
za podjetja

- Uvoz vozil vseh znamk in vrst
- Komisijska prodaja rabljenih vozil

- Pridemo po vozila na dom, jih poservisiramo in vrnemo na dogovorjeno lokacijo
- Nudimo nadomestna vozila
- Diagnostika
- Prodaja, hramba in premontaža pnevmatik
- Zunanje (ročno) in notranje čiščenje vozil

Smo pogodbeni partner za popravila zavarovalnic:

triglav

SAVA
ZAVAROVALNICA

GRAWÉ
Zavarovalnica d.d.

- Polnilna postaja Texa 760R za polnjenje klimatskih naprav z novim plinom R1234yf, ki je v uporabi v večini vozil izdelanih po letu 2016.

- Stroj FORTRON za čiščenje in menjavo olja v AVTOMATSKIH MENJALNIKIH po TIM ECKART METODI.

NOVO!

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE:

- SERVISNE STORITVE • DODATNA OPREMA
- PNEVMATIKE

Sanijska PONUDBA

VOZILA KIA DALEČ NAJUGODNEJE V LETU!

NOVI
RIO ŽE ZA

9.490 €

NOVI
STONIC ŽE ZA

11.990 €

POPOLNOMA NOVI
XCCEED ŽE ZA

15.990 €

NOVI
SPORTAGE ŽE ZA

17.990 €

Zgodbe o ljubezni – izbor del Mihe Maleša

Miha Maleš je nekoč dejal: *"Vsaka velika umetnost ima več obrazov in vsaka doba vidi drug obraz. Čim izrazitejša je umetnikovo notranje bogastvo, tem širši je njegov svet ustvarjanja. Čim glasnejša je pesem, tem jasnejši je njen odmev."*

Miha Maleš je bil umetnik, ki je bil v svojem času sodoben, inovativen in samosvoji. Spadal je med redke ustvarjalce, ki so se odpravili v tujino in tam črpali nova znanja za svoje ustvarjanje. Od slovenskih ustvarjalcev zgodnjega 20. stoletja, ki so delovali pod močnimi vplivi nemškega ekspresionizma, se je razlikoval predvsem po tem, da je (tudi po zaslugi študija v Pragi) v ospredje postavljaval francoske avtorje in avantgarde. V slovenski kulturni prostor je vnesel nov tip umetnika, ki umetnosti ni mistificiral in ločeval od vsakdanjosti. Življenje Mihe Maleša in njegovo ustvarjalno delo sta bila v najtesnejši soodvisnosti, zato lahko prek njegovih del sledimo utripu življenja, ki je bilo mnogokrat zelo težko in trpko. Kljub temu so njegova dela napolnjena z liriko in nežno izpovedjo ter ljubeznijo. In ravno ljubezen je tista, prek katere ga Saša Bučan, kustosinja kamniške Galerije Miha Maleš, predstavlja v Likovnem salonu Kočevje. O njegovem delu in življenju je v zloženki k razstavi zapisala:

"Zavedanje o pomembnosti umetnika Miha Maleša za slovenski prostor ter vedenje o njegovi sila široki ustvarjalni in kulturni dejavnosti kustose vedno znova vznemirja. Tako predstavljamo avtorja skozi najrazličnejše poglede. Pred nami je človek, ki je bil tako umetnik – grafik, slikar in ilustrator – kot pobudnik in ustanovni član skupine Četrta generacija. Maleš je bil človek, ki je gojil veliko ljubezen do literature in je želel ljudem pokazati tudi tisto, kar se dogaja na področju likovne umetnosti zunaj njenih meja: sprva kot urednik revije Ilustracija (1929/1930) in pozneje (1936) kot član uredniškega odbora revije Umetnost (izhajala je vse do leta 1945).

Miha Maleš je slovenski umetnik, slikar, grafik in risar, ki je sooblikoval slovenski umetniški prostor in slovensko umetnost. Rodil se je 6. januarja 1903 na Jeranovem pri Kamniku. Po šolanju v Kamniku je nadaljeval svojo pot na Obrtni šoli v Ljubljani (1919–21). Leta 1921 je bil sprejet na slikarski oddelk Umetniške akademije v Zagrebu. Sledilo je menjavanje študijskega okolja iz že omenjenega Zagreba na Dunaj, dokončno pa ga je prepričala likovna akademija v Pragi, kjer je med letoma 1924 in 1927 obiskoval grafično specialko. Prav grafika je za mladega umetnika na začetkih njegovega javnega ustvarjanja, ko se

Miha Maleš: Večerne igre, 1971, olje / platno • Foto: Medobčinski muzej Kamnik, Galerija Miha Maleš

Miha Maleš: Objem (Majsko sonce), 1930, monotipija • Foto: Medobčinski muzej Kamnik, Galerija Miha Maleš

je predstavil predvsem kot ilustrator, sprva s posameznimi ilustracijami v češkem in slovenskem časopisu, sčasoma pa v posameznih samostojnih knjižnih izdajah, ostala prvenstvena tehnika. Po diplomi praške akademije (1927) se je preselil v Ljubljano, kjer je še istega leta v Jakopičevem paviljonu na skupinski razstavi s stanovskim kolegom in dolgoletnim prijateljem, prav tako praškim študentom, slikarjem Stanetom Cudermanom predstavi l

grafični opus. Da pa Maleš ni bil samo umetnik, ampak tudi izjemen pobudnik in organizator, priča dejstvo, da mu je kolege z zagrebške akademije uspelo nagovoriti k skupni razstavi takrat nove umetnosti in jih povezati pod skupnim imenom Četrta generacija.

Malešovo življenjsko pot in ustvarjalno širino so zaznamovala številna potovanja. Preden je leta 1932 poslikal stene in okna cerkva v Cirkveni in v Vočinu, je študijsko potoval v Berlin,

kjer si je nabiral izkušnje v cerkveni tematiki. V tridesetih letih je potoval v Prago, na Dunaj in v Bratislavo, zatem v Milano, kjer je na skupinski razstavi jugoslovanskih umetnikov razstavil svoja izbrana dela. Izjemno pomembno pa je gotovo leto 1948, ko je bil povabljen na festival v Makedonijo, ter leto 1951, ko je potoval po Franciji, Belgiji, Veliki Britaniji in Nizozemski; pomembna potovanja, ki so zapustila številne vtise v zanj značilnem likovnem zapisu, v tehniki monotipije.

Kot omenjeno, je Maleš velik interes pokazal v ilustriranju, tako je že leta 1925 ilustriral knjigo Slavka Preglja Poredni smeh, pozneje pa izdal nekaj likovnih grafičnih map in v okviru lastne Bibliofilske založbe, ustanovljene leta 1940, tudi številna druga dela s svojimi ilustracijami. Kako si je vselej prizadeval umetnost približati ljudem, kaže urednikovanje revije Ilustracija v letih 1929 in 1930 ter izdajanje prve slovenske revije za likovno umetnost.

Maleša so prevzemale oblike izražanja in možnosti, ki jih je ponujalo sočasno evropsko slikarstvo. V svojem ustvarjanju je vselej sledil eksperimentiranju v svoji stalnici – v lahкотni liniji, ki je lahko ustvarjala figure brez senc, čutno neposredne podobe, ki jih je interpretiral s sebi lastnim pogledom, a vendar vedno zajel celovito dejstvo. V njegovi umetnosti se srečujemo z lahкотno, toda čvrsto linijo in gladkimi barvnimi ploskvami, s prvinami in principi, ki izhajajo predvsem iz zapisov Henrija Matisa in francoskih fauvistov. Snovno pa je za vedno ostal realist, ki je z lahкотno risbo zapisoval človeka, naravo in svet okoli sebe.

Za svoje delo je prejel številna priznanja in nagrade. Moderna galerija je Maleševo delo retrospektivno predstavila leta 1974, leta 1977 pa je Miha Maleš prejel največje umetniško priznanje, Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Umrli je 24. junija 1987."

Razstava likovnih del iz zbirke Galerije Miha Maleš bo v Likovnem salonu Kočevje na ogled do 23. maja 2020. Ker so na ogled postavljeni tudi grafični listi k Prešernovemu Sonetnemu vencu in pesnitvi Maj K. H. Macha, smo pripravili kotiček, kjer boste lahko ob originalnih podobah literaturo prebirali. Sicer pa, kot je zapisal že Milček Komelj, lahko Maleševo umetnost dojamemo v njenem bistvu samo, če ji prisluhnemo z neizogibno čustveno dojemljivostjo, sicer se nam iz nje izmuzne prav tisto, kar jo oživlja – lirično čustvo, združeno z ustvarjalno fantazijo.

Nadja Kovačič,
Pokrajinski muzej Kočevje

Braunejeva hiša (Mavrica) na Roški 12

Se še spomnite Mavrice na križišču Roške in Prešernove ceste? Kjer zdaj Kočevjarji kupujemo kruh, so še pred leti v bivši Trgoprometovi prodajalni občanom bile na voljo kemikalije in barve, na drugi strani stavbe ob gasilskem domu pa so si lahko, če že ne privezali dušo, v bifeju pogasili vsaj najhujšo žejo. Še prej je bila v zgradbi trgovina Špecerija. A kot pravi stara pesem, vse mine, in tako sta že pred leti oba lokala, tako trgovski kot gostinski, zaprla svoja vrata. Danes sta, če izvezemo ime Mavrica, bolj ali manj pozabljena.

Pozabljen pa je žal tudi graditelj hiše, Karl Braune. Bil je ugleden kočevski trgovec in oče petih hčera, konec koncev pa tudi brat krčmarja Adolfa Brauneja, ki je svojo gostilno imel ob bližnjem mostu čez Rinžo. Na isti ulici je za nameček sodavico proizvajal še Karlov svak Josef Hönigmann, mož njegove sestre Mitzi. V Kočevju se sorodniki včasih očitno niso ravno izogibali drug drugega.

Karl Braune je tako kot pred njim že njegov oče trgoval z usnjem, surovimi kožami in čevljarскими potrebščinami. Poleg tega je imel v lasti špedicijo ter gojil konje, krave in prašiče. Njegova žena Amalia, imenovana Maltschi, je bila ena od petih otrok znanega kočevskega birta Viktorja Schleimerja. Tudi leta 1922 poročena zakonca sta si, kot rečeno, ustvarila

Braunejeva hiša (fotografija last družina Braune)

številno družino, saj sta postala starša hčerk Astrid, Hilde, Lotte, Grete in Marije. V mestu je bila javna skrivnost, da je Karl hotel dobiti sina in je obupal šele, ko mu je žena povila peto deklico. Leta 1932 so se Braunejevi iz očetove preselili v novo hišo, ki je bila dokaz Karlove uspešnosti. V hiši je imel Braune svoje poslovne prostore, del pritličja pa je oddal Franzu Uletu, ki je tam odprl trgovino z mešanim blagom.

Toda prišla je druga svetovna vojna in z njo izselitev kočevskih Nemcev. Odšli so tudi Schleimerjevi in Braunejevi, ostala je le Amalijina sestra Erna, ki je bila poročena s Slovencem Milošem Grabrijanom, med vojno nekaj časa županom Kočevja. Njun vnuk v Kočevju živi še danes, Braunejeve pa je po koncu vojne usoda iz begunskega taborišča v Niklasdorfu na Štajerskem zanesla v Nemčijo. Po bivanju v več prehodnih taboriščih so si ustvarili dom v Idarsteinu pri Wiesbadnu. Maltschi je tam umrla leta 1981, Karl pa na silvestrovo 1984, dva tedna, preden bi dopolnil devetdeset let. Njegova hiša, ki je bila med vojno poškodovana, je bila tedaj že davno popravljena, v njej pa so prebivali drugi ljudje.

Za informacije se zahvaljujem Gerdu Brauneju.

Mihael Petrovič

Outlet

industrijska prodajalna

crocs™ & socks

sreda od 16h – 19h

petek od 10h – 19h

Intersocks, Reška cesta 29, 1330 Kočevje | www.intersocks.com

INTERSOCKS
HURWITS

Invazije tujerodnih rastlin

Tujerodne rastline so tiste, ki so se k nam naselile z drugih celin. Največ jih je prišlo iz vzhodne Azije in Severne Amerike, saj so podnebne razmere tam podobne našim. Nekatere so namerno prinesli ljudje, druge pa so k nam pripotovali z ladjami, in sicer skupaj z uvoženim sadjem in zelenjavo, prek oblek ali z drugimi semeni. V Sloveniji je izmed 3500 vrst nekaj sto tujerodnih. Problem nastane, ker so te rastline lahko tudi invazivne in s svojo prisotnostjo vplivajo na okolje, organizme, človeka in gospodarstvo.

Med vrstami rodu ambrosia je najpomembnejša pelinolistna ambrozija oziroma žvrklja (latinsko *Ambrosia artemisiifolia*), ki je pri nas tudi najbolj razširjena. Sledita ji trajna ambrozija (*Ambrosia psilostachya* DC.) in trikrpa ambrozija (*Ambrosia trifida* L.). Slednji po dostopnih informacijah v Sloveniji še nista prisotni (ali sta prisotni v zanemarljivih obsegih). Pelinolistna je med ljudmi znana predvsem zato, ker je alergena in povzroča pozno poletni nahod. Je enoletna grmičasta rastlina, ki doseže višino do dveh metrov. Dvakrat pernatodeljeni listi so po obliki podobni listom pelina, listni pecelj pa je kratek in kratko dlakav. Okroglasto steblo je poraslo z dlačicami in ima lahko rdečkaste pege. Vznikati začne v sredini aprila pri temperaturi tal med 7 in 10 °C, v zgodnjih pomladih pa že konec marca. Cvetenje in sproščanje peloda se začne sredi julija in trajata do konca oktobra, seme pa začne dozorevati sredi avgusta ali na začetku septembra. Pogosto se zamenjuje s številnimi drugimi vrstami rastlin, ki so ji lahko podobne. Ena izmed teh je zlata rozga (lat. *Solidago canadensis* in *S. gigantea*), ki po obliki listov ni podobna ambroziji. Njuna podobnost je zgolj v tem, da ima zlata rozga rumeno previsno socvetje, ki spominja na rumene žvrklje ambrozije.

Ambrozija se je iz Severne Amerike razširila v zmerno topla območja Evrope ter dele Azije in Avstralije. Njeno širjenje, ki se od devetdesetih let povečuje, predstavlja problem za kmetijstvo in zdravje ljudi. Kot plevel povzroča dodatne stroške v kmetijstvu in obenem veliko gospo-

Foto: arhiv Občine Kočevje

Foto: www.pixabay.com

darsko škodo. Pri ekološki pridelavi, kjer ni dovoljeno kemično zatiranje, se to odraža v zmanjšanju kmetijskih pridelkov. Najdemo jo lahko ob cestah, železniških progah, bregovih rek in potokov, na obdelovalnih ali stavbnih površinah, od koder se širi tudi na kmetijska zemljišča. Pogosto se pojavi tudi kot plevel med koruzo. Plodovi ambrozije so pogosto primešani hrani za ptice, zato je priporočljivo pregledati tudi zemljišče okrog krmilnic. Po Zakonu o zdravstvenem varstvu rastlin in Odredbi o ukrepih za zatiranje škodljivih rastlin iz rodu ambrosia, ki sta stopila v veljavo leta 2010, morajo v Republiki Sloveniji vsi lastniki (imetniki, upravitelji ipd.) s svojih zemljišč ambrozijo odstraniti in preprečevati njeno razširitev. Odstranjevanje jo morajo s koreninami vred ali odstraniti njen nadzemni del na način, da se ne obraste več. Po tem morajo izvajati tudi nadaljnja opazovanja zemljišč v rastni dobi do konca

septembra. Da bi preprečili širjenje in nastanek novih semen, morajo košnjo ali druge ukrepe zatiranja izvajati celo rastno dobo. S tem ukrepom preprečujejo tudi gospodarsko škodo pri gojenih rastlinah. Te škodljive rastline lahko uničujemo mehansko, kemično ali z obdelavo tal pri površinah, ki se običajno obdelujejo. Priporočena je uporaba rokavic in v primeru cvetenja tudi zaščitne maske, saj lahko povzroči draženje kože in dihal. Na območje urade Inšpekcije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin lahko prijavimo najdbe rastišč ambrozije, kjer imetniki zemljišč niso ukrepali. Fitosanitarni inšpektorji Inšpekcije RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin obravnavajo prijave o sumu navzočnosti ambrozije ter prijave o neizvajanju ukrepov. Inšpektor imetnika zemljišča glede na ugotovitve ob pregledu seznani s predpisanimi fitosanitarnimi ukrepi in določi rok za njihovo izvedbo. Če imetnik ne

izvrši z odločbo odrejenih ukrepov, je uveden prekrškovni postopek v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru (globa 1.500 evrov za prekršek pravne osebe, globa 500 evrov za odgovorno osebo pravne osebe in posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ter globa 500 evrov samostojnega podjetnika posameznika ali fizično osebo).

S projektom Thuja 2 (Tujerodne vrste – naša skrb, moja odgovornost) sta Zavod Symbiosis in Botanično društvo Slovenije izvedla prvi popis tujerodnih rastlin v Sloveniji. Projekt je potekal od maja 2012 do septembra 2013, finančno pa je bil podprt z donacijo Švice v okviru Švicarskega prispevka razširjeni Evropski uniji. Rezultate Slovenije so primerjali tudi s kočevsko občino. Skupno je bilo v občini Kočevje najdenih 23 invazivnih vrst od 30 obveznih in dodatno še 14 tujerodnih vrst. Najpogostejši sta ravno ambrozija in enoletna suholetnica. Na tem območju so, tako kažejo rezultati, invazivne rastline vezane na ruderalna območja – ob cestah, tirih, na gradbiščih, kjer je človek odstranil prvotno rastlinje. To kaže na razmeroma zgodnjo fazo širjenja, ko so ti habitatni tipi najprej na udaru. Projekt Thuja 2 se je osredotočil tudi na ozaveščanje o tujerodnih vrstah, ob tem so pripravili tudi sklop projektnih aktivnosti. Vsebine o tujerodnih vrstah so vključili v izobraževalne programe osnovnih šol in za usposabljanje učiteljev pripravili poseben priročnik – ta je danes dostopen tudi na spletu – ter Priročnik za sistematično kartiranje invazivnih tujerodnih vrst. Že tretje leto pa živi tudi projekt Applause, katerega namen je olajšati samostojno prepoznavanje invazivnih tujerodnih rastlin in predstaviti tudi drugo plat – tovrstne rastline je mogoče uporabiti v različne namene. Iz njih namreč lahko pridobimo papir, barvila in celo pripravke proti vrtnim škodljivcem.

Kljub vsemu previdnost ni odveč. Pomembno je, da smo o invazivnosti teh rastlin informirani in da upoštevamo zakonodajo ter jih v skladu s tem odstranjujemo. Predvsem pa, da se jim, če nismo ustrezno zaščiteni, izogibamo.

Neja Jerebičnik

Pleskarstvo Steklarstvo
Andreja Lebar s.p.

Za pripravo ponudbe nam pošite na:
info@storitve-lebar.si

Reška cesta 15
1330 Kočevje
01/89 555 97

SLIKOPLESKARSKA DELA
IZDELAVA TOPLOTNO IZOLACIJSKIH FASAD
UOKVIRJANJE SLIK
STEKLO IN STEKLARSKA DELA

stekleni nadstreški, ograje, pregradne stene,...
steklene stene za tuš kabine
steklene kuhinjske stenske obloge

Najboljša spletna trgovina za vse ljubitelje sestavljanek (puzzle)

RIJAVEC GORAN s.p.

Notranja vrata LIP BLED
 Notranja oprema talne obloge
 Lesene stopnice
 Mizarski servis
 Hišniška opravila
 ☎ 031 694 728
 ✉ info@longy.si
 🌐 www.longy.si

Katera vrečka je prava?

Mediji, različne revije, časniki in spletne strani nas danes dnevno nagovarjajo, naslavljajo, vabijo, prepričujejo, učijo in zavajajo hkrati z zelo različnimi naslovi prispevkov na temo vsakdanje uporabe vrečk.

"Papirnata vrečka je okolju še manj prijazna od plastične. Plastične vrečke najbolj sprejemljive. Se zavedate, kako škodljive so plastične vrečke? Vrečke iz blaga – so res okolju škodljive? Plastična vrečka – strupen simbol potrošniške družbe."

Zgoraj je naštetih le nekaj naslovov na to temo. Kateri je pravi? Kaj je res?

Dejstvo je, da se danes v poplavi informacij, ki so vse prepogosto tudi kontradiktorne, človek težko znajde. Plastična vrečka, ki je tako lahka, praktična in poceni (zastonj), da je brez slabe vesti vržemo stran takoj po kratkotrajni uporabi, si je pridobila status velike sovražnice okolja. Postala je odgovorna za nebrzdano smetenje narave, za onesnažena morja in trpeče živali. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da smo za vse naštet v drugi vrsti krivi mi – uporabniki/potrošniki. Mi smo tisti, ki jo

uporabimo le enkrat, mi smo tisti, ki jo odvržemo v naravo ali v napačen zabojnik za odpadke. Zanimivo je, da je bila prvotno plastična vrečka dana na trg ravno zaradi njene praktičnosti in trpežnosti kot okolju bolj prijazna alternativa papirnatim vrečkam. Papirnate vrečke so manj uporabne, ker se lažje strgajo, sploh če so mokre. Proces izdelave in recikliranja papirja je nekajkrat bolj potraten z vidika energije in porabe vode, več pa naj bi bilo tudi škodljivih izpustov v zrak.

Vrečke iz bombaža so danes že kar dobro sprejete med potrošniki, pa tudi trgovci in drugi ponudniki so zaznali premike v novo smer. Bombažna vrečka ne nazadnje lahko predstavlja tudi krasno slikarsko platno za oglasna sporočila. Nasprotniki teh vrečk opozarjajo na problematiko gojenja bombaža (velika poraba vode, gnojil in pesticidov, zastrupljanje tal in podtalnice) ter izdelave bombažne tkanine (onesnaženje voda s kemikalijami za beljenje ali barvanje tkanin, izjemno slabi delovni pogoji za delavce, ogroženo zdravje in slabo plačilo). Seveda je na tem mestu smiselni pomislek, da ti isti

Foto: unsplash.com

ljudje na navedeno hitro pozabijo pri nakupovanju modnih in cenovno zelo ugodnih oblačil, ki zaradi svoje slabe kakovosti prenesejo le nekajkratno nošenje oz. jih ti isti ljudje že kupijo z enakim namenom.

Torej, katera je prava? Vse naštet je res.

Vsaka vrečka pušča svoj odtis na

okolje. Vsaka potrebuje za izdelavo surovine, energijo in človeške vire. In vsaka na koncu postane odpadke, ki konča v ustreznem zabojniku ali v naravi. Če uide reciklaži, bosta papirnata in bombažna sčasoma razpadli, ne da bi pri tem imeli bistveni vpliv na prst ali podtalnico. Pri plastični pa je zgodba povsem drugačna. Plastika v naravi razpada tudi do 1000 let in se ne razgradi povsem. Razpade na zelo škodljive mikrodeltce, ki se skozi prst, vodo in hrano na koncu znajdejo tudi v naših telesih. Odlaganje v zabojnik za embalažo pa ne zagotavlja, da se bo ta plastika na koncu resnično reciklirala. Zgodbe in slike kupov nereciklirane embalaže ali celo požarov v naši državi nas na to opozarjajo skoraj na dnevni ravni.

Največ bomo naredili za okolje, če se vrečkam povsem odpovemo tam, kjer se to da, sicer pa jih uporabljamo tako dolgo, dokler pač zdržijo. Vsekakor je vredno poskusiti in narediti korak naprej ter vrečke izdelati sam (reciklaža starih oblačil, zaves ...) oz. jih nadomestiti s torbami, cekarji in podobno.

Tina Kotnik

Risova dnevna počivališča

Evrazijski ris je najbolj ogrožena vrsta sesalca v Evropi, njegovo življenje pa nam je še zelo slabo poznano. Raziskovanja njegovih življenjskih navad se je lotil tudi Lan Hočevar v svoji

bili uporabni za ohranjanje risovega habitata in presojo vplivov umeščanja infrastrukture v gozdni prostor.

"V raziskavo je bilo vključenih osem risov, dvema sem sledi v snegu,

raziskave pa je preučil več kot 400 dnevnih počivališč in naključnih lokacij. "Rise sem spremljal na področju Kočevske, in sicer na Stojni, Mali in Veliki gori, potem tudi v snežniških

skega ozemlja. Ris je izrazito nočna žival, zato večino dneva počiva, včasih prespi tudi do 17 ur na dan, zato potrebuje varno mesto. "Risove najljubše točke so tiste, ki so

Ris Goru, ki je bil v okviru projekta Life Lynx pripeljan v Slovenijo. • Foto: Lan Hočevar

magistrski nalogi z naslovom Izbira dnevnih počivališč pri evrazijskem risu (*Lynx lynx*) v dinarskih gozdovih Slovenije. Nalogo je opravljal na oddelku za gozdarstvo na Biotehniški fakulteti pod vodstvom Mihe Krofla. Delo, predstavljeno v nalogi, je prva ciljna raziskava dnevnih počivališč risa v Sloveniji in ena redkih tovrstnih raziskav v Evropi, rezultati pa bi lahko

o šestih risih sem dobil podatke s telemetričnih ovratnic," o raziskovanju pove Hočevar. "Delo je bilo večinoma terensko, na lokacijah dnevnih počivališč sem popisal vse različne parametre, od vegetacije in reliefnih parametrov, nato pa sem te podatke pretvoril v računalniško obliko in s statističnimi analizami dobil rezultate." Raziskoval je tri leta, za namene

Foto: Žarko Nanjara

gozdovih, Javornikih in Travnih gori," o delu pove Hočevar. Večina preučevanega območja spada pod okrilje Nature 2000.

Ris je plenilska mačka, ki živi samotarsko življenje in je izrazito teritorialna. Povprečna velikost risovega teritorija v Sloveniji je ocenjena na več kot 200 km², za bivanje pa so primerne kar štiri desetine sloven-

nedostopne ter bolj odmaknjene od človeške infrastrukture," o izbirah počivališč pravi Hočevar. "Zadržuje se na visokih, strmih naklonih in na slabo vidnih točkah, kjer se počuti skritega in varnega." Izogiba se cest in gozdnih koč, večino počivališč si izbere v gozdu, povečini pa se zadržuje na višjih legah.

Žarko Nanjara

Mestno drevje

V pomladnih dnevih, ko se narava prebujala, vse že diši in veje po optimizmu, in to se kaže tudi v aktivnosti ljudi, ki si želimo počistiti, osvežiti in urediti svoje vrtove in okolico ter se pripraviti na novo sezono. K temu neizogibno spada tudi obrezovanje sadnega drevja, ki ga krojimo za svoje potrebe in z mislijo na optimizacijo pridelka – ravno pravo število dovolj velikih plodov; drevo naj ostaja nizko, da dosežemo veje, ko si postrežemo sokusnim plodom.

Takšna ideja pa prepogosto narekuje tudi posege v odraslo mestno drevje, ki je hitro previsoko, čeprav je normalna odrasla velikost drevesa seveda višja od enodružinske hiše. Zmotno je prepričanje, da je treba drevo znižati, da bo bolj varno. In poleg tega, saj se bo vendar obraslo! Na žalost velja prepričanje, da je to tako, kot če se mi postrižemo čisto na kratko in lasje ponovno zrastejo.

Resnica je drugačna, z nižanjem krošenj, glavnih vrhov, žaganjem in obsekovanjem vej, debelejših od 10 cm, naredimo drevesu nepopravljivo škodo. Drevo začne propadati, gniti v deblu in odmirajo korenine. S tem se vitalnost drevesa poslabša, z vsakim letom je bolj nevarno, čeprav je manjše in za človeško oko prijaznejše. Drevesu je dopustno odrezati le poškodovane in suhe veje, izvesti morda redčenje krošnje, a vsega skupaj do 10 % krošnje. Tako si na dolgi rok zagotovimo čedalje bolj vitalno drevo in vse manj dela (in ne več, kakor je prepričana večina).

Naša percepcija varnosti ni enaka naravnim zakonitostim. Uničevanje

Drevesu je dopustno odrezati le poškodovane in suhe veje, izvesti morda redčenje krošnje, a vsega skupaj do 10 % krošnje. • Foto: Žarko Nanjara

dreves, zlasti v mestnem okolju, kjer vsako odraslo drevo nenadomestljivo prispeva h kakovosti javnega prostora, mikroklima in še bi lahko naštevali, je enostavno obsojanje vredno dejanje. V zakonodaji iz socialističnih časov

je moral vsak občan za tako brutalen poseg od lokalne skupnosti pridobiti sečno dovoljenje. Danes lahko vsak počne, kar želi, tudi na javnem drevju, in ostane nekaznovan. In s tem nenadomestljivo uniči podobo mesta,

okolico objekta, varnost javne površine, vtis, ki ga zelena infrastruktura da obiskovalcu. S takšnim ravnanjem okolici pokažemo le svojo nevednost. **Tina Kotnik, Civilna iniciativa Uredimo in polepšajmo naše Kočevje**

SPOROČILO O PROSTEM DELOVNEM MESTU

PRIZMA Ponikve, Posebni socialno varstveni zavod

Ponikve 76, 1312 Videm - Dobropolje

Naziv delovnega mesta

Srednja medicinska sestra I

Opis delovnega mesta

Izvajanje zdravstvene nege in varstva oskrbovancev, priprava in delitev predpisane terapije, vodenje zdravstvene dokumentacije, sodelovanje pri delitvi hrane in hranjenju oskrbovancev, nudenje medicinske pomoči oskrbovancem

Delo za nedoločen čas, zakonsko pripadajoči dodatki za delo in 15% dodatek na redno delo zaradi neposrednega dela z osebami, ki imajo težave v duševnem zdravju.

Pogoji delodajalca

opravljen strokovni izpit

Dodatne informacije

Katarina Žnidaršič, 01-7880-100, info@prizma-ponikve.si

Oživljanje mestnega jedra

Oživljanje je proces, v katerem si lokalna uprava skupaj s prebivalci in drugimi prizadeva iz starega središča ustvariti privlačno mestno jedro za vse. V procesu oživljanja se lokalni človeški, fizični, kulturni in ekonomski potenciali ustvarjalno povežejo v unikatno mešanico dejavnosti in ureditev. Proces oživljanja počasi in vztrajno prebija zanimanje prebivalcev in obiskovalcev za mestno središče in ustvarja nove razvojne možnosti.

Namen oživljanja mestnega jedra je ohraniti vrednost lokalnega okolja in dediščine ter hkrati razvijati njegovo novo vrednost. V nasprotju z urbano preno, ki se prvenstveno ukvarja s fizičnim okoljem, to je z urejanjem stavb in javnega prostora, se oživljanje ali urbana regeneracija ukvarja s programi, dejavnostmi in režimi rabe, vključuje pa tudi razmisleke o prenovi.

Razliko med preno in oživljanjem mesta ustvari program. Včasih, ko kakšna občina prenovi dragoceno staro stavbo, slišimo, da zdaj išče še nekoga, ki bo stavbi vdihnil novo

življenje. Izkaže se, da je prenova manjše breme, kot je ustvarjanje novega programa. Nerodno pa postane, če zagon programa ovirajo rešitve v pravkar prenovljeni stavbi. Podobno se lahko zgodi občini, če proces oživljanja začne s preno središča, še preden se oblikuje predstava o tem, kakšen program in dejavnosti mesto v jedru sploh potrebuje in zmore razvijati. Zato je bolje obratno, da se najprej začne proces oživljanja, nato pa sledi prenova.

Proces oživljanja mestna jedra potrebujejo, ker so se s časom na svoj način iztrošila. Ljudje in dejavnosti so se s pomočjo avtomobilov preselili drugam, v trgovska in poslovna območja zunaj središča. V starem jedru so se najprej zaprla vrata trgovin, nato lokali in bančne poslovalnice ter na koncu marsikje tudi pošta. Ko se iz jedra umaknejo poslovni in družabni programi, se izgubi zanimanje za obisk in počasi se izgubi tudi denar in volja za urejanje in vzdrževanje. Javni prostor začne propadati in sameva, ne neha pa obstajati. Zapuščeno in

prazno mestno središče tako vsak dan znova opozarja na življenje, kot je bilo nekoč, in čaka, da ga prevzame nov tok življenja.

S težavami izpraznjenih starih središč so se in se še ukvarjajo številna mesta po svetu. Propad industrije in globalizacija sta zaznamovala tako velika kot majhna mesta. V starih jedrih številnih slovenskih mest samevajo trg in ulice, izložbe in lokali. Manjša mesta so v tem dogajanju soočena z enakimi izzivi kot večja. Potrebujejo tako nova delovna mesta in dejavnosti kot kakovost vsakdanjega življenja za vse. Za kakovost bivanja mesta potrebujejo javni prostor, še posebej osrednji javni prostor mestnega središča.

Podoba javnega prostora, ulic in trgov, lokalov in izložb, parkov in igrišč je svojevrstno zrcalo lokalne skupnosti. Pogled na javni prostor sporoča, kako dobro gre mestu in kako zavzeti in sposobni so za urejanje mesta njegova uprava, prebivalci, lastniki nepremičnin, lokalov in trgovin. Kadar gre mestu dobro in je vzdušje optimistično, se to pozna

tudi na uporabi in urejenosti javnega prostora. Zato so v turističnih mestih tako pozorni na vsak smetnjak in celo na urejenost zasebnih vrtov, zato je občina Kočevje v zadnjih letih tako zavzeta pri urejanju javnih površin.

Proces oživljanja mestnega središča je zelo zahteven in terja dolgoletno predanost, sega prek posameznega mandata in posameznih strokovnih služb in organizacij. Vsako mesto mora v procesu oživljanja poiskati zase najprimernejšo rešitev in zato potrebuje tudi investicije, znanje, informacije in programe, ki prihajajo od zunaj, od države in drugih zunanjih akterjev.

Občina Kočevje se dobro zaveda opisanega. Leta 2019 je namreč pristopila k procesu trajnostne urbane regeneracije in urejanja prometa v sodelovanju z IPoP - Inštitutom za politike prostora iz Ljubljane, sočasno širi svoje notranje znanje in veščine tudi v mednarodnem partnerstvu projekta iPLACE pod okriljem evropskega programa URBACT.

Maja Simoneti

IZVAJANJE JAVNIH SLUŽB V ČASU EPIDEMIJE KORONAVIRUSA IN PRIPOROČILA ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA OKUŽBE

SPLOŠNO

ZBIRANJE ODPADKOV

ZBIRNI CENTER

ODPADNE VODE

- blagajna podjetja ne obratuje, administrativne zadeve se ureja preko telefonske številke **01/ 895 03 40** ali preko e-naslova **info@komunala-kocevje.si**,
- redni odvoz odpadkov od uporabnikov trenutno poteka po urniku,
- kosovni in kontejnerski odvoz odpadkov za fizične osebe sta začasno ukinjena,
- poskušajte čim bolj omejiti nastajanje odpadkov,
- razmislite o ponovni uporabi stvari in hrane (recepte za pripravo obrokov iz ostankov hrane najdete tudi na naši spletni strani),
- **VSE OKUŽENE** osebne odpadke (npr. robčke, rokavice, maske ipd.) in odpadke od čiščenja prostorov (npr. krpe za enkratno uporabo) zbirajte v plastično vrečo in jo, ko je polna, **tesno zavežite in namestite v drugo plastično vrečko**. Tudi to tesno zavežite in **hranite ločeno vsaj 3 dni**, preden jo odložite **med mešane komunalne odpadke**. Druge odpadke iz gospodinjstva zbirajte in odlagajte kot običajno, po navodilih ločenega zbiranja,
- uporabo zbirnega centra (ZC) omejite le na najbolj nujne primere,
- delovni čas ZC se ne podaljšuje – ostaja odprt le do 17. ure,
- prinašajte le odpadke, ki jih lahko razložite sami oziroma s pomočjo le ene druge osebe, ki pride z vami,
- gibanje na območju ZC je omejeno in zgolj v skladu z navodili zaposlenega,
- s seboj prinesite orodje, ki bi ga morebiti potrebovali (lopata, grablje, metla ipd.), saj izposoja le-tega v tem času ni možna,
- uporaba sanitarij v ZC ni možna,
- čiščenje greznic se izvaja le v nujnih primerih, ko gre za ogrožanje zdravja,
- pred prihodom čistilne ekipe poskrbite, da so jaški že odprti,
- ob prihodu čistilne ekipe je lahko na varni razdalji vsaj 1,5 m le ena zdrava oseba, ki se je ustrezno razkužila,
- v odtoke in WC školjke ne mečite robčkov, gaz, zloženecv, drugih morebitno okuženih odpadkov, odpadne hrane itd.,

- koške, ki so postavljeni na javnih površinah, uporabljajte zgolj v nujnih primerih in vanje ne mečite odpadkov, ki bi bili lahko okuženi,
- omejite zadrževanje na območju otroških igrišč in ne uporabljajte otroških igral

Več na <http://www.komunala-kocevje.si/za-omejevanje-sirjenja-virusa-spostujmo-izvajajmo-preventivne-ukrepe/>

V skladu z navodili Civilne zaščite in s soglasjem župana Občine Kočevje so bili sprejeti ukrepi, ki veljajo **na področju pogrebne in pokopališke službe**, torej v vseh primerih prevzema, prevoza in pogrebov pokojnikov v občini Kočevje in **veljajo do preklica!**

- vse potrebne zadeve se ureja preko **dežurne številke pogrebne službe 041 681 188**,
- prevzem pokojnika naročite po telefonu, pri čemer opozorite, če je bil pokojnik okužen oziroma je imel znake potencialne okužbe s koronavirusom in ali se kdo od svojcev nahaja v samoizolaciji,
- pri prevzemu pokojnika je lahko prisoten največ eden od svojcev na razdalji vsaj 2 m,
- na območju pokopališča lahko poteka zgolj ena pogrebna slovesnost naenkrat, termini izvedbe pogrebne slovesnosti se bodo prilagajali,
- uporaba kuhinj in sanitarij na pokopališčih ni možna

Vsi ukrepi so dostopni na spletni strani <http://www.komunala-kocevje.si/preventivni-ukrepi-na-pogrebni-pokopališki-dejavnosti/>.

O vseh nadaljnjih ukrepih in priporočilih s področja izvajanja naših javnih služb vas bomo obveščali preko našega Facebook profila, preko spletne strani in radia Univox.

SPOMLADANSKA AKCIJA ZBIRANJA NEVARNIH ODPADKOV je **PRESTAVLJENA** na kasnejši čas. O novem terminu vas bomo po vzpostavitvi normalnih razmer obvestili preko zgoraj navedenih medijev.

Komunala Kočevje

JAVNE
POVRŠINE

POGREBNA IN POKOPALIŠKA DEJAVNOST

Otočec in Klevevž

Pot nas tudi tokrat odpeljala v deželo cvička. Po Dolenjski smo raziskovali dve destinaciji – bolj znan Otočec in nekoliko manj znan, a zato nič manj osupljiv Klevevž. Slaba ura vožnje do prve točke in dodatnih 15 minut do druge, ki skupaj tvorita prijeten kontrast med tistim bolj turističnim in tistim bolj naravnim. Zeleni travniki, ostanki pragozda in topli podzemni vreli predstavljajo le kanček tega, kar nam ta del Slovenije ponuja.

Gradovi Otočca

Otočec, ki je nekaj kilometrov stran od Novega mesta, je znan predvsem zaradi svojega istoimenskega gradu. Gre za edini vodni grad v Sloveniji. Njegov nastanek sega v leto 1252 – tedaj je bil tudi prvič pisno omenjen. Oktobra 1999 je bil razglašen kot kulturni spomenik, leta 2009 pa je bil prenovljen v slogu gotike in renesanse. V gradu je danes hotel Grad Otočec, do njega pa nas čez Krko vodi lesen most. Zаметke gradu predstavlja dvonadstropni stolpasti dvor, ki je bil pozidan sredi 13. stoletja. Obzidje so mu prizidali v drugi polovici 14. stoletja, konec 15. stoletja pa je bilo zgrajeno novo predgradje in obrambni stolpi za njegovo utrditev. V prvi polovici 16. stoletja je bil zaradi turških vpadov utrjen tudi z vhodnim oglatim stolpom. Podobo, kot jo ima danes, je dobil v 17. stoletju. V Slavi vojvodine Kranjske ga je leta 1689 upodobil tudi Valvasor. Med drugo svetovno vojno je bil požgan, po vojni pa prenovljen in spremenjen v hotel. A danes priljubljena točka za različne tematske poroke ima za seboj kopico grajskih lastnikov. Prvi so v njem prebivali vazali freisinških škofov, vitezi Otoški. Naslednji lastniki so bili tirolski plemiči rodbine Villandres. Po letu 1560 je grad upravljal baron Ivan Lenkovič, leta 1629 pa je postal lastnik Janez Sonce. Do konca druge svetovne vojne se je menjalo še nekaj lastnikov, tedaj pa je grad prešel v last rodbine Margheri de Comandona. Okolico gradu še dodatno oživi park, ki je nastal na prelomu iz 18. v 19. stoletje. Urejen je v angleškem krajinskem slogu, krasijo pa ga številne avtohtone drevesne vrste, nekatere dosegajo starost tudi sto let. Preostala drevesa so bila na novo posajena v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Tako v parku najdemo črno jelšo, belo vrbo, črni topol in nekaj eksotičnih vrst. Ob obisku nas pozdravijo tudi beli labodi grbci – teh naj bi bilo tu že več kot 50 – in pred samim vstopom v grad tudi Spomenik mladinskim delovnim brigadam.

A Otočec ni edini grad v tem okolišu. Na desnem bregu reke Krke stoji grad Struga, ki je bil prvič omenjen leta

Foto: Neja Jerebičnik

Rubrika Izlet je nastala pred razglašeno epidemijo. Občanom svetujemo, naj ostanejo doma in upoštevajo navodila pristojnih služb. Na izlet se lahko podate, ko bo situacija s koronavirusom obvladana.

1254. Tudi ta je skozi leta zamenjal kar nekaj lastnikov, v 16. stoletju pa je bil zgrajen v modernem renesančnem slogu. Predstavlja značilno grajsko arhitekturo, poznan pa je tudi po Tavčarjevi povesti Otok in struga. Notranje dvorišče oklepajo enonadstropni stanovanjski trakti, vzhodni trakt pa ima le obrambno funkcijo. Danes je urejen

za ogled, predvsem pa je namenjen prikazu grajskega življenja ob koncu srednjega veka, renesanse in baroka. In če izletnika to še ne zadovolji, stoji nad potokom Lešnica tudi Stari grad.

Naravna klevevška toplica

Od kulturnih znamenitosti stopimo še malo dlje k naravnim. Naslednja

destinacija je kot takšna uradno razglašena od leta 1992. Odpravimo se v občino Šmarješke Toplice, kjer je med Homskim hribom in nekdanjim grajskim vasica Grič pri Klevevžu. Sotesko je izoblikoval potok Radulja, sicer levi pritok Krke – ta ustvarja več manjših slapov. Na levem bregu reke Radulje so ostanki gradu. Graditi so ga začeli že leta 1265. Najprej so ga imenovali Klingenfels – nemško (zveneča skala'), leta 1942 pa je bil požgan. Tudi o njem je pisal že Valvasor, omenjen je skupaj s tamkajšnjimi jamami in toplico. Slednja je ena izmed bolj atraktivnih točk na tem območju. Naravni termalni izvir Klevevška toplica ohranja v vseh letnih časih temperaturo med 21 in 25 °C. Škocjanski prelom je tisti, ki omogoča nastanek klevevške toplice in tudi bližnjih Šmarjeških toplic. Primerljivo pester je tudi podzemni svet. Pod ruševinami nekdanjega gradu se skriva okoli 700 metrov jam. Vodni tok je oblikoval več kot 200 metrov dolg rov Zgornje Klevevške jame, ob kateri so bile najdene celo sledi prazgodovinske poselitve. Večji potok izvira iz Spodnje Klevevške oziroma Ajdovske jame, ki velja za doslej edino znano topliško jamo v Sloveniji. Dostop do jam je dovoljen le v spremstvu jamarjev in takrat, ko v jamah ni netopirjev. V bližnji vasi Slape je cerkev Karmelske matere božje, ki je bila pozidana v 20. letih 17. stoletja in je podružnica Šmarješke župnije. Njen nastanek je povezan tudi z družino Moscon, lastniki gradu Klevevž. Ti so cerkev postavili kot svojo družinsko grobno cerkev. Ob njej stoji pokopališče, kjer je postavljen tudi spomenik družini Ulm. Ti so bili zadnji lastniki klevevškega gradu. Cerkev je ena izmed točk tematske poti Vir življenjske energije, ki je namenjena spoznavanju naravne in kulturne dediščine Šmarjeških Toplic. Na tej poti lahko vidimo še razvaline gradu Štrlek nad potokom Toplica, najvišja točka občine Koglo, in cerkev sv. Lenarta ter Škratova luknja – jama v vasi Bela Cerkev z zanimivo legendo o škrtih, ki so živeli v njenem rovu.

Okoliš, ki ga objema reka Krka, nas znova preseneča s svojimi zanimivostmi in nam ponovno dokazuje, da na svojem turističnem pladnju lahko ponudi mnogo več kot le dobro vino. Ob tem velja tudi za pokrajino z največ gradovi na slovenskem prostoru. Priljubljenost naravne toplice se hitro povečuje in le vprašanje časa je, kdaj bomo morali poiskati nov kotiček, kamor se bomo lahko skrili pred gnečo.

Neja Jerebičnik

Naj bo GSŠ Kočevje tvoja prava izbira!

Letos februarja smo na Gimnaziji in srednji šoli Kočevje pripravili informativni dan za učence devetih razredov osnovnih šol. Predstavili smo jim programe za obdelovalca lesa, mizarja, oblikovalca kovin – orodjarja, prodajalca, ekonomskega tehnika, strojnega tehnika in gimnazijski program. Poleg osmih izobraževalnih programov izvajamo tudi izobraževanje odraslih. Vsem se zahvaljujemo za zelo številčen obisk.

Na informativnem dnevu smo učencem in njihovim staršem predstavili novosti v izobraževalnih programih, kot so interdisciplinarni tematski sklopi (mednarodna izmenjava, nevroznanost, umetnost za mlade), projekte Erasmus+ (praksa dijakov v tujini), Objem (bralna pismenost), Podvig (kompetence podjetnosti), Popestrimo šolo, Varna mobilnost, pokazali smo obe šolski stavbi in opremo, ki je na voljo za pouk, za učence pa smo pripravili tudi praktične delavnice. Dijaki so informativni dan obogatili s kulturnim programom.

Gimnazija in srednja šola Kočevje je edina srednješolska ustanova na kočevskem in ribniškem koncu, ki jo trenutno obiskuje 384 dijakov. Šola dijakom omogoča izobraževanje v domačem kraju, s paleto izobraževalnih programov pa ponuja možnost izbire glede na njihove želje in potrebe. Bližina domačega kraja omogoča dijakom prihranek nekaj dragocenih ur na dan,

Foto: GSŠ Kočevje

več časa za popoldanske aktivnosti, učenje, priprave na tekmovanja iz znanja in razvedrilo. Šola obiskuje nekaj deset dijakov s statusom športnika ali glasbenika, jeseni bo začela v okviru Rokometne zveze Slovenije in MIZŠ delovati tudi šola rokometa za dijake, ki jih ta šport zanima.

Na šoli pozorno skrbimo za vse dijake, posebno skrb pa namenjamo tudi dijakom s posebnimi potrebami. Vsa štiri leta se dijaki ukvarjajo s procesom lastne karijerne orientacije, šola jih opremi s strategijami za učenje učenja,

učitelji pa so dijakom in tudi staršem v dopoldanskem času na voljo za dodatne razlage. Modern in razgiban pouk, ki ga šola uvaja, je rezultat resnega in hotenega pristopa učiteljev k uvajanju novih pristopov pri pouku, kar se kaže tudi v tem, da so zaposleni Gimnazije in srednje šole Kočevje že drugič v desetih letih dobili najvišjo nagrado Zavoda Republike Slovenije za šolstvo – Kumerdejevo nagrado.

V šolskem letu 2020/21 je razpisanih po 28 mest v programih ekonomski (štiriletni, 3+2) in strojni tehnik, 56

mest v programu gimnazija, po 26 mest v programih srednjega poklicnega izobraževanja (mizar, orodjar, prodajalec) ter 16 mest pri obdelovalcih lesa.

Prijave na srednje šole potekajo do vključno 2. aprila 2020, 8. aprila bo javno objavljeno številčno stanje prijav na posameznih šolah, prenos prijav s šole na šolo pa bo možen do 23. aprila 2020.

Vabljeni k vpisu v izobraževalne programe Gimnazije in srednje šole Kočevje!

Tomaž Markovič

V letu 2020 podpiramo 20 podjetniških idej

Podjetniški Inkubator Kočevje podpira ustvarjalne posameznike in podjetja za uresničitev ali nadgradnjo poslovnih idej. Do 30. marca sprejemajo prijave na letošnji poziv #razvijpotencial2020, znotraj kate-rega bodo podjetnikom pomagali pri nadaljnjem razvoju inovativne poslovne ideje.

V programu #razvijpotencial2020 bo namreč 20 posameznikov in podjetnikov prejelo celovito podporo pri razvoju svoje inovativne ideje, paleto uporabnih podjetniških znanj, omogočeno jim bo povezovanje s podjetji in potencialnimi poslovnimi partnerji, dobili bodo pomoč zunanjih strokovnjakov z različnih področij

ter svetovanje glede različnih oblik financiranja, izboljšanje poslovnega modela in nasploh tisto, kar določena poslovna ideja ali njen nosilec v tistem trenutku potrebuje.

V preteklih letih je inkubator na poti do poslovnega uspeha pomagal že številnim podjetnikom na Kočevskem, kot so Craft Pivovar MATT, Good4dogs, Strong AS Wood in drugim.

Svojo poslovno idejo lahko prijavi-te na spletni strani inkubatorja www.inkubator-kocevje.si vse do 30. marca 2020. Kar 20 inovativnih poslovnih idej bo prejelo celovito podporo inkubatorja v ocenjeni vrednosti vse do 20.000 EUR.

Kaj na sodelovanje z inkubatorjem pravijo inkubiranci?

"Pomagali so nama pri prijavi na različne razpise za pridobivanje sredstev za razvoj podjetništva, na področju intelektualne lastnine, pri oblikovanju celostne podobe, pri registraciji podjetja, oddaji prostora ... Prepričan sem, da bo vsak začetnik, sploh če nima dovolj izkušenj, v Podjetniškem inkubatorju dobil dovolj podpore, informacij in ne nazadnje tudi končnih rešitev. Tako da je lahko to dejansko valilnica nekih novih idej in znanj za vsakega, ki se podaja na neko podjetniško pot," je o svojih izkušnjah z inkubatorjem povedal direktor Goog4dogs Branko Merhar.

Število poslovnih idej, ki jih inkubator z namenom kakovostne vsebine in podpore lahko sprejme pod svoje okrilje, je omejeno na 20. Če bi pred prijavo na spletni strani želeli pridobiti še kakšno dodatno informacijo, vas sodelavci Podjetniškega Inkubatorja Kočevje vabijo na obisk in kavico, kjer bodo na voljo za pogovor in vsa vprašanja (kontakt: Andrej Mladenovič, andrej@inkubator-kocevje.si).

Prijave inovativnih poslovnih idej #razvijpotencial2020 sprejemajo do 30. 3. 2020 na spletni strani Podjetniškega inkubatorja Kočevje: www.inkubator-kocevje.si.

U. N.

GV SERVIS d.o.o., Reška cesta 21a, 1330 Kočevje

DELOVNI ČAS

8:00 - 16:00

KONTAKT SERVIS

041-532-666

podpora@vidrih.si

www.vidrih.si

Svetovanje pri nakupu nove opreme
Namestitev operacijskega sistema
Vzdrževanje programske in strojne opreme
Vzpostavitev domačega ali brezžičnega omrežja
Postavitev računalniškega omrežja na domu
Nastavitev in priklop omrežnih naprav
Namestitev gonilnikov
Odstranitev virusov, trojanskih konjev, spyware in adware
Čiščenje registra

OBNOVLJENI ORIGINALNI

TONERJI

kakovostno, cenovno ugodno, okolju prijazno

BPS Mikec Bastar, s.p., Pri Unionu 15, Kočevje

www.bps.si

mikec.bastar@siol.net

041 690 440

01 89 50 490

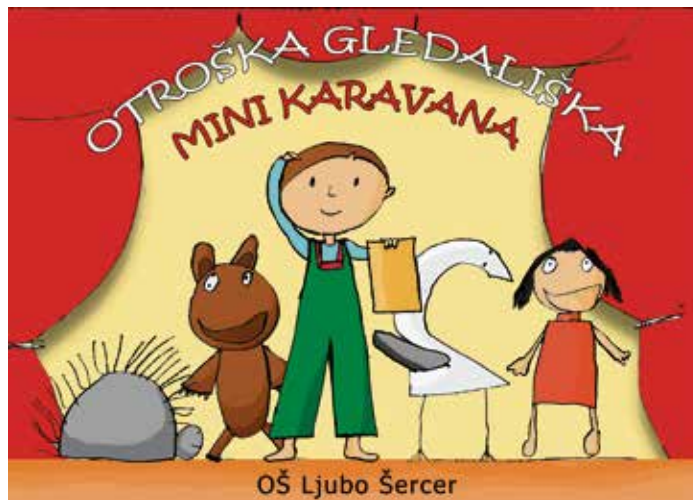

8. otroška gledališka mini karavana

Otroška gledališka minikaravana, ki se je odvijala 26. februarja 2020 v prostorih Kulturnega centra Kočevje, je že tradicionalna. Začetnica te tradicije je Osnovna šola Ljuba Šercerja, ki je bila tudi tokratna organizatorica. Pri tem dogodku gre za sodelovanje učenk in učencev osnovnih šol iz kočevskega območja, torej Osnovne šole Stara Cerkev, Osnovne šole Zbora odposlancev, Osnovne šole Ob Rinži ter Osnovne šole Ljuba Šercerja.

Namen tovrstnega sodelovanja je širjenje kulture v našem okolju na področju igre in gledališča. 76 učenk in učencev se je pod vodstvom mentoric preizkusilo v gledaliških nastopih, dva učenca pa tudi v vlogi povezovalca dogodka. Osnovna šola

Stara Cerkev se je predstavila z igrama Čebelica in čmrlj skupine Nabriti Mulci ter Čubibubi skupine Lutkovna skupina Osnovna šola Stara Cerkev. Osnovna šola Zbora odposlancev je nastopala z igrama Jaz sem najmočnejši skupine Gledališki krožek 3. razreda in Povodni mož skupine Humetag. Osnovna šola Ob Rinži se je predstavila z igrama Medved, ki ga prej še

ni bilo skupine Fiagole ter Kdo tako grdo poje? skupine Tok Tok. Osnovna šola Ljuba Šercerja je svoj nastop

predstavila z igro Kako so pulili repo skupine Mavrično gledališče. Nekatere gledališke igre so bile delo mentoric, preostale pa so priredbe znanih avtorjev oziroma ljudskih pravljic.

Treba je še povedati, da dogodek ni tekmovalnega značaja. S tem imajo možnost sodelovanja, nastopanja in izražanja skozi gledališko igro tudi učenke in učenci, ki šele odkrivajo in razvijajo svoja področja izražanja. Ta pa se lahko pokažejo tudi kot njihova močna področja. Otroška gledališka mini karavana tako omogoča sodelovanje in nastopanje učenkam in učencem, ki ob vseh tekmovalno naravnanih dogodkih te možnosti morda ne bi imeli.

Kristina Povh

Razstava Vojna za samostojno Slovenijo 1991

V torek, 11. februarja, je na Osnovni šoli Stara Cerkev na pobudo gospoda Petra Ješelnika potekalo odprtje razstave Vojna za samostojno Slovenijo 1991. Razstava je nastala pod okriljem Muzeja slovenske policije in predstavlja prelomne dogodke v procesu slovenske osamosvojitve. Ob odprtju razstave smo na šoli pripravili krajši kulturni program s pevsko-instrumentalnimi točkami in z recitacijami domovinskih pesmi. S tem smo obudili spomine na pretekle dni, ko se je pisala naša, slovenska zgodovina.

Žal smo Slovenci uresničili svoje sanje o samostojnosti z osamosvojitveno vojno, ki je bila vrhunec in tudi dokončni razplet napetih odnosov med Slovenijo in takratno Jugoslavi-

jo. Osamosvojitvena vojna za Slovenijo je bila prvi oboroženi spopad v Evropi po koncu druge svetovne vojne. Vojna je zahtevala 76 žrtev: 19 na slovenski strani, od tega je bilo kar 6 pripadnikov milice, 45 na strani JLA in 12 tujih državljanov.

Spomini na dogodke, ki so leto 1991 z zlatimi črkami zapisali v našo domovinsko zavest, še vedno odmevajo v vseh, ki so bili njihova priča. Med njimi je bil tudi podpredsednik

Foto: Blanka Klun

Policijskega veteranskega društva Sever Ljubljana in namestnik generalne direktorice policije gospod Tomaž Pečjak. V svojem govoru nam je predstavil, kako pomembno vlogo sta odigrali slovenska policija, takrat

sprva še imenovana milica, in teritorialna obramba v vojni za samostojno Slovenijo leta 1991. Po kulturnem programu je sledilo odprtje razstave pod vodstvom generalnega sekretarja Zveze policijskih veteranskih društev Sever in soavtorja razstave gospoda Antona Pozveka. Gospod Pozvek nam je na kratko predstavil okoliščine nastanka razstave in nas tako popeljal v čas pred 29 leti, ko se je, na žalost tudi z žrtvami, pisala slovenska zgodovina.

Vse prisotne je na odprtju razstave pozdravila tudi ravnateljica šole gospa Sonja Veber in se zahvalila za postavitev razstave, ki je bila v avli šole na ogled do 6. marca 2020.

Blanka Klun

Podružnična šola – butična šola

Včasih je prevladovalo mnenje, da so učenci s podružničnih šol prikrajšani v primerjavi z učenci na centralnih šolah. Bodisi ker nimajo telovadnice, knjižnice, ne morejo obiskovati veliko različnih dejavnosti po pouku, so združeni v kombinirane oddelke, kar je bil primanjkljaj predvsem za bolj ambiciozne starše.

Danes, ko se številni navdušujejo nad butičnim poukom, pa lahko rečem, da je takšen pouk na podružničnih šolah že nekaj časa. Deluje po principu malo večje družine, kjer se vsi zelo dobro poznajo in je intenzivnejši individualen pristop. Posameznika lahko bolje spoznamo, a je tudi bolj izpostavljen, kot je lahko v večji skupini. Hitro se opazijo težave, s katerimi se spopadajo, in posledično se hitreje ukrepa, prilagaja. Manjša skupina prinaša manj problemov,

Foto: Suzana Puš

učenci in učitelji so zelo povezani. Seveda niso vse podružnične šole tako majhne, a te na Kočevskem so.

Ker stojijo v ruralnih področjih, je narava popolnoma primerljiv prostor telovadnici, prav tako marsikatero

pravljico in zgodbo otroci doživijo pod krošnjami ob prijetnih ptičjih spevih in žvrgolenjih. Veliko je neposrednega stika z naravo. Pa tudi ponudba dejavnosti po pouku je ravno pravnja, ni je ne preveč ne premalo.

Organizirano je tudi jutranje varstvo in podaljšano bivanje.

Danes podružnične šole obiskujejo tudi učenci, ki ne spadajo v njen okoliš, torej so iz širšega okolja, tudi iz mesta, kar omogoča dobra mobilnosti. Prav tako se učenci, ki spadajo v njen okoliš, odločijo za centralno šolo v mestu. Učenci s podružnic so skupaj z učenci s centralne šole vključeni v različna športna tekmovanja in tekmovanja v znanju ter prav tako osvajajo priznanja in nagrade vseh vrst. Tudi s podružničnih šol izhajajo prvaki. Šoli v Livoldu in Kočevski Reki, ki spadata pod OŠ Ob Rinži, sta bili pred nedavnim obnovljeni in opremljeni s sodobno opremo.

Kaj v resnici podružnična šola pomeni, vam bodo najbolje znali razložiti tisti, ki so jo obiskovali.

Suzana Puš

Mačkarada 2020

Ker brez udeležbe naših najmlajših občanov pustni sprevod ne bi imel pravega čara, smo se, kot vsako leto, nekateri učitelji in učenci Osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje udeležili pustne povorke v Kočevju. Mačkarada, kot ji drugače tudi pravimo, je letos potekala v soboto, 22. februarja, ob 13.20.

Ker izdelava tako številne maske še zdaleč ni mačji kašelj, smo učiteljice Petra, Nikolina in Martina že decembra začele izbirati ideje, kakšno masko sploh izdelati. Idej je bilo veliko, tako da je bila odločitev tudi letos zelo zahtevna.

Glede na že razpoložljiva sredstva in v skladu z načeli EKO šole (izdelava maske iz odpadnega materiala) smo dobili idejo, da bomo letos VRTNARJI. Ker smo z lahkoto postavili vzporednice in tematiko povezali s šolskim sistemom, smo masko predstavili tako: "Tako pri učencih kot tudi pri rastlinah brez prave vzgoje in pravilne skrbi ni ustreznega razvoja in zadovoljivih rezultatov. Učenci so kot cvetlice, vsak dan željni kapljic znanja in pozornosti učiteljev. Pridno jih zalivajmo in skrbimo, da zacvetijo

Foto: Željko Pleše

v radostne, spoštljive in samozavestne odrasle. Bodimo vsi kot vrtnarčki in vrtnarice, ki skrbno širijo in škropijo znanje ter rahljajo zemljo svojim cvetlicam. Skrbimo skupaj za lepši jutri naših otrok."

Ves mesec smo pridno oblikovali in

izdelovali maske, pri tem pa so nam bili v veliko pomoč učenci likovnega krožka in neobveznega izbirnega predmeta umetnost. Nekateri so nas podprli tudi pri udeležbi in predstavitvi maske v sprevodu. Naš končni rezultat je bila skupinska maska za 61

oseb. Pridne roke učencev in učiteljev so domiselno ustvarile kostume za male in velike cvetlice in navihane vrtnarčke. Vse skupaj smo še popestrili z različnimi dodatki: visoko gredo, številnimi cvetličnimi koriti, zelenjavo in sadjem, grmički ter vrtnim orodjem.

Težko pričakovani dan je nastopil in ob 11:30 smo se sestali v avli šole v Gaju. Tam smo se najprej okrepčali s sokom in prigrizki. Sledilo je naporno preoblačenje v pustne šeme. Ko smo bili vsi urejeni, smo se polni dobre volje in pozitivne energije odpravili na pustno povorko. Malo smo se bali vremena, predvsem vetra, da nam ne bi ponagajal in odpihnil naših vrtnarskih slamnikov. Na srečo ni bilo niti sapice. Vreme je bilo popolno za veliki dogodek.

S ponosom smo korakali in predstavljali ime Osnovne šole Zbora odposlancev Kočevje ter pozdravljali množico ljudi, ki nas je prišla pogledat. Na koncu se je vsak udeleženec še posladkal s slastnim krofom, odžejal s sokom in se na ploščadi v dobri družbi zazibal ob ritmih vesele glasbe.

Petra Kersnič

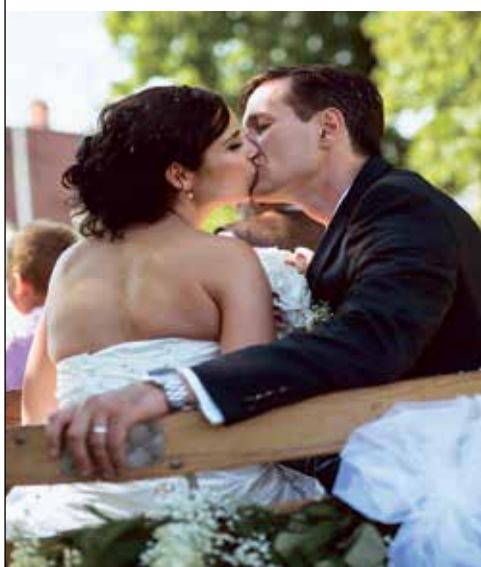
RANCH
KOČEVSKO

MARINA
SLOVENIJA

INFORMACIJE
IN REZERVACIJA
040 760 199

POROKA

NAJ BO VAJIN
DAN EDINSTVEN.

V objemu gozdov in
osrčju narave.

RANCH MARINA
Koče 2, Kočevska Reka

info@ranchmarina.com
www.ranchmarina.com

Trajnostni odraz destinacije Kočevsko

Destinacija Kočevsko spada med najbolj gozdnate in zelene predele Slovenije, saj od 656 km², ki jih obsega, kar 87,9 % območja pripada naravi, ta pa v 86,7 % spada med (za)varovana območja. Velik del naših gozdov obsegajo tudi zaščiteni gozdni rezervati, ki so za obiskovalce nedostopni, določene omejitve glede obiska, ki so bile določene v okviru projekta LIFE Kočevsko, pa veljajo tudi za lokalne ribiške rezervate. Zaradi preudarnega in načrtnega gospodarjenja z gozdovi v preteklosti imamo na Kočevskem tudi veliko ohranjenih gozdnih površin (v občini Kočevje gozdnatost obsega 84 % površine, v Osilnici 86 % in v Kostelu 81 %). Ti so po svoji zgradbi blizu naravnim gozdovom, kar se odraža v izjemni biotski raznovrstnosti in ohranjenosti številnih rastlinskih in živalskih vrst. V destinaciji Kočevsko je bil Pragozd Krok, ki površinsko obsega 74,49 ha, v letu 2017 umeščen na seznam naravne dediščine UNESCO, gozdni rezervat Borovec, ki predstavlja zaščito okoli pragozda Krok, pa obsega 47,89 ha (vir: Zavod za gozdove Slovenije).

Pestro naravno območje Kočevske zagotavlja dom številnim živalskim in rastlinskim vrstam, trajnostno in nepotrošniško ravnanje z divjimi živalmi v turistične namene pa zagotavljamo z vodenji in programi opazovanja živali v njihovem naravnem okolju ter s fotolovom, za katerega so bile v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije postavljene opazovalnice. Programi opazovanja so naravnani tako, da vodnike, udeležence in lokalno prebivalstvo informirajo o naravnem okolju in živalih ter s tem povečujemo njihovo ozaveščenost o naravi, ustreznem vedenju ob stiku z živalmi ter jih tudi izobražujemo o zelenem turizmu. Naše gozdove nasekujejo številne živalske vrste, kot so rjavi medved, volk, lisica, vidra, kuna, jazbec, podlasica in dihur, ki jih lahko na teh opazovanjih srečamo. Število risov se je v zadnjih letih zelo zmanjšalo, zato v okviru projekta Life Lynx trenutno poteka ponovna naselitev novih osebkov, s katero želijo preprečiti izumrtje ter prispevati k njihovi dolgoročni ohranitvi na našem območju. Na Kočevskem je številčna tudi populacija jelenjadi, srnjadi, divjih prašičev, poljskega zajca, polhov ter več kot 170 vrst ptic. V kanjonu Kolpe živi najjužnejša populacija gamsov v Sloveniji, v kraškem podzemlju pa je prisotna tudi človeška ribica.

Poleg opazovanja divjih živali v gozdovih je na Kočevskem jezeru možno opazovati tudi ogroženo vrsto orla belorepca, ki so mu s programom LIFE Kočevsko v gnezdilnem in

prehranjevalnem habitatu zagotovili mir, za opazovanje ptic bodo v okolici postavljene opazovalnice, speljana didaktična pot ob jezeru pa obiskovalce že seznanja z okoliško naravo, bogastvom gozdov ter živalskimi vrstami, ki so zavarovane z Natura 2000. Med selitvijo ptic je na Kočevskem jezeru, ki je zanje pomembno počivališče, mogoče opazovati skoraj 70 vrst gnezdilnic.

Živali na našem območju niso v nevarnosti zaradi trgovine z ogroženimi vrstami, ampak jim največjo grožnjo

Poleg bogate naravne dediščine je na našem območju tudi veliko pomembnih zgodovinskih in spomeniških stavb. Register nepremične dediščine Ministrstva za kulturo v Kočevju beleži 45 enot, v Osilnici dve in Kostelu sedem. Center mesta Kočevje ohranja svojo meščanskost s stavbami, ki so bile zgrajene v secesijskem slogu in se mešajo z novejšimi zgradbami iz obdobja po 2. svetovni vojni. Leta 1942 se je z našega območja izselilo 12.000 ljudi, ki so za seboj pustili številne zapušče-

krajev in tujine, pogosto z lastnim avtomobilom, za trajnostni dostop je urejena tudi redna avtobusna povezava iz Ljubljane, iz te smeri pa bo v Kočevje kmalu ponovno pripeljal tudi potniški vlak. Gostje imajo za raziskovanje destinacije na voljo številne aktivnosti, med njimi pa ostajata najbolj priljubljena in zelo dostopna pohodništvo in kolesarjenje. Naši gozdovi predstavljajo pravo zakladnico planinskih, tematskih, učnih in kolesarskih poti, ki so predstavljene tudi v pohodniških ali kolesarskih kartah

Gozdne površine prekrivajo 84 % Občine Kočevje. • Foto: Jošt Gantar in Nea Culpa

predstavlja predvsem nezadostno upoštevanje habitatnih zahtev ciljnih vrst pri gospodarjenju z gozdom, človeške motnje v njihovem življenjskem prostoru ter onesnaževanje kraškega podzemlja z nelegalnim odlaganjem odpadkov ter prekomerno in nenadzorovano uporabo gnojevke v kmetijstvu.

V občinah Kočevje in Kostel za odvoz odpadkov skrbi Komunala Kočevje, ki že več let aktivno razvija smernice za zmanjševanje odpadkov in njihovo predelavo. Znotraj destinacije Kočevsko kar 82 % odpadkov pred odvajanjem očistijo vsaj do sekundarne stopnje (Slovensko povprečje znaša 56 %), za predelavo pa ločeno zberejo kar 63 % trdnih odpadkov (Slovensko povprečje znaša 40 %). Zgledno ravnanje na področju odpadkov ter nizka stopnja poseljenosti, velika gozdnatost in ogrevanje mesta Kočevje s kotlovnico na biomaso so v zadnjih letih dodatno pripomogli k izboljšanju kakovosti zraka. V naši bližini tudi ni letališč, zelo prometnih cest ali težke industrije, zato ne prihaja niti do zvočnega onesnaženja, ampak lahko domačini in gostje uživajo v tišini in prisluhnejo petju ptic.

ne in nenaseljene vasi, njihove njive so postali travniki, sadovnjaki pa so v veliki meri ostali. Po izseljevanju se je na teh območjih povečala tudi površina gozda.

Znotraj destinacije Kočevsko je samo en muzej, Pokrajinski muzej Kočevje, prisotnih pa je veliko posameznikov, ki se ukvarjajo z zbirateljstvom in imajo domače zbirke, npr. etnološka zbirka Kočevjarjev v Zavodu Nesseltal Koprivnik, Kovačija Gorše v Mirtovičih, galerija Stanislava Jarma v Osilnici ...

Večina turistov Kočevsko obišče med majem in septembrom, s prebivanjem turizma na našem območju pa trenutno število gostov nima večjega negativnega vpliva na naravo. Zavod Kočevsko ocenjuje, da je znotraj destinacije prisotnih 51 ponudnikov, ki ponujajo prenočitvene zmogljivosti, med njimi pa sta Hostel Bearlog in Camp Jezero Kočevsko pridobila tudi okoljska znaka Travelife in ECOcamping, naziv SLOVENIA GREEN ACCOMMODATION ter imata oznako pohodnikom in kolesarjem prijazna nastanitve. Obiskovalci na destinacijo prispejo iz sosednjih

in jih lahko obiskovalci prejmejo v TIC Hostel Bearlog ali v Turističnem kompleksu jezero. Za vodenje po teh poteh lahko obiskovalci najamejo tudi vodnike, njihove podatke pa najdete na naši spletni strani ter v TIC-ih. Za ohranjanje pohodniških poti skrbi Planinsko društvo Kočevje, ki jih redno vzdržuje in označuje, med njimi pa posebej izstopa Roška pešpot, po kateri poteka odmeven vsakoletni vzdržljivostni pohod Po medvedovih stopinjah, ki bo letos izveden že sedmič. Kolesarjenje po mestu Kočevje omogoča izposoja mestnih koles sistema KOLU, v Hostlu Bearlog pa je možna tudi izposoja vrhunskih gorskih koles, ki so primerna za odkrivanje bolj oddaljenih gozdnih poti. Zavod Kočevsko razvija tudi eno- ali večdnevne kolesarske programe, ki poleg kolesarjenja združujejo še druge oblike odkrivanja naše narave. Čedalje pomembnejši postaja tudi MTB Trail Center Kočevje, ki je hitro postal prepoznaven center za adrenalinsko gorsko kolesarjenje, v njem pa se odvijajo tudi številna domača in mednarodna tekmovanja.

Nadija Kolmanič

Kulturni
Center
Kočevje

www.kck.si

@kckkocevje

@kulturnicenterkocevje

Spremljajte naša spletna mesta za vse spremembe odpovedi oz. prestavitve dogodkov in filmskih predstav v Kulturnem centru Kočevje.

Hvala za razumevanje.

Zelenjavna enolončnica s kvinojo

RECEPT

SESTAVINE:

- 50 g masla
- 2 žlici olivnega olja
- 500 g piščančjih prsi
- 1 por
- 3 korenčki
- 1 bučka
- 300 g zamrznjenega graha
- 2 stroka česna
- sol
- poper
- origano
- 100 g kvinoje
- 1 l jušne osnove, v kateri so se kuhale piščančje prsi

V zadnjih 15 letih se kvinoja umešča tudi v evropsko kuhinjo. Primerna je kot živilo za osebe, ki trpijo za celiakijo, saj ne vsebuje glutena. Med drugim vsebuje skoraj štirikratno količino kalcija, kot ga najdemo v pšenici, prav tako pa tudi dvakrat več fosforja in pol več železa. Njena dobra lastnost je tudi, da vsebuje občutno manj ogljikovih hidratov kot druga žita. To je še posebej zanimiv podatek za tiste, ki se borijo z odvečnimi kilogrami.

PRIPRAVA:

V loncu segrejemo maslo in olivno olje. Dodamo narezan por in korenje ter pražimo približno 5 minut. Česen olupimo in sesekljamo ter ga dodamo v lonec, solimo, popramo in dodamo sesekljan svež origano. Prilijemo vročo jušno osnovo in vse skupaj kuhamo 20 minut. Piščančje prsi skuhamo v slani vodi (jušna osnova) ter kuhana narežemo na manjše kose. Kvinojo operemo (če ni prej oprana, zagreni) in posebej skuhamo v slani vodi. Kuhano meso, kvinojo, zamrznjen grah in bučko dodamo in kuhamo še 10 do 15 minut. Na koncu lahko dodamo še malo limoninega soka in žlico kisle smetane.

Recept je pripravila Bojana Klepac

23 let balinarskega kluba Sodček

Leta 1997 se je na pobudo Janeza Zuleta v takratni Okrepčevalnici Sodček zbralo nekaj simpatizerjev balinanja v Kočevju in sprejeli so sklep o ustanovitvi kluba. Ime Sodček je bilo izbrano zaradi sponzorstva in tudi zaradi lokacije igrišč, ki so bila na omenjenem mestu. Takoj so se začela graditi peščena igrišča. Najprej sta bili zgrajeni dve, naslednje leto še dve, tako da je bilo zadoščeno pogojem tekmovanja v državni ligi. Igrišča so igralci po strojnih izkopih naredili udarniško in takrat se je že videlo, da vsa stvar deluje, saj so člani za ureitev prispevali nešteto ur. Sledila je tudi registracija kluba, igralcev, treba je bilo nakupiti opremo, krogle, pripadajoče rekvizite, preproge za natančno in hitrostno zbijanje, nekatere pripomočke pa so igralci naredili sami.

Začetek tekmovanja v Dolenjski ligi je bil kar otežen, saj igralci niso poznali vseh pravil športnega balinanja. Tudi zaradi tega smo se izobraževali, nekateri so opravili izpit za sodnika, nekateri pa tudi za trenerja. Že po dveh letih tekmovanj smo postali prvaki lige in se prek kvalifikacij uvrstili v državno ligo, v kateri smo nastopali kar nekaj let, dokler nekaj

Čepijo: vodja ekipe Janez Zule, Polona Zule, Alenka Kodrič, Franci Miklič, Gorazd Štrcelj. Stojijo: Primož Benčina, Marko Nahtigal, Dušan Žagar, Maks Vlašič, Anže Zule, Bojan Drobnič. Foto: Tadej Premru

igralcev ni odšlo v druge klube, s čimer se je osiromašil igralski kader, zato nismo bili več konkurenčni za nastope na tem nivoju. Ob tem nam je krovna organizacija prepovedala igranje tekem na peščenih igriščih, ker so bila ob vsakem dežju premehka za igro, tako da smo tekme igrali na asfaltiranem igrišču v Sodražici. To težavo je leta 2007 rešila občina z izgradnjo novega asfaltiranega balinišča

na Trati. Medtem smo poleg ligaškega tekmovanja nastopali tudi na območnih in državnih prvenstvih. Enega, prvenstvo v hitrostnem zbijanju za člane, smo organizirali v Kočevju leta 2000, organizirana sta bila tudi polfinale in finale državnega prvenstva posamezno za dečke leta 2009, na katerem je bila še takratna deklica Polona Zule četrti. Vzgojilo se je kar nekaj mladih igralcev, ki so se na

državnem nivoju uvrstili med prve štiri, Maks Vlašič, Sergej Ritonja in Polona Zule, ki pa je segla še mnogo višje med konkurenco članic, saj je bila večkrat državna prvakinja v raznih disciplinah, če ne celo v samem vrhu. Z igro si je že pred leti priborila mesto v državni reprezentanci in je tudi aktualna evropska prvakinja v igri klasično posamezno. Tudi letos bo nastopala na EP v Ljubljani.

Leto 2019 nam je prineslo novo pokrito balinišče na Trati, uradno Balinišče Jezero. S tem so se pogoji treningov balinanja izboljšali, nismo več odvisni od vremenskih razmer in lahko treniramo in tekmujemo nemo-teno. Aprila nameravamo organizirati učno delavnico balinanja, na katero so vabljeni otroci od 10. do 15. leta. S tem misli klub spodbuditi mladino k igranju športnega balinanja.

Ob letošnji tekmovalni sezoni bo klub 31. 5. 2020 organizator Državnega prvenstva v natančnem zbijanju za U-14, U-18 in člane. Na članskem prvenstvu bodo nastopili tudi domači igralci. Ta dan bo tudi bolj svečan, saj bo obenem tudi uradno odprtje Balinišča Jezero.

Janez Zule

Medalje z državnega prvenstva v šahu

Na začetku meseca, natančneje od 7. do 9. februarja, je v Murski Soboti potekalo člansko državno prvenstvo v pospešenem in hitropoteznem šahu. ŠD Kočevje je nastopilo z žensko člansko ekipo, v postavi Špela Kolarič in Maja Vučko. Prvi dan tekmovanja je potekalo ekipno tekmovanje v pospešenem šahu, kjer so naše članice ekipno zasedle 4. mesto. Drugi dan je v posamezni konkurenci Špela osvojila 3. mesto, Maja pa 8. V nedeljo je bilo na sporedu hitropotezno prvenstvo. Najprej ekipno, kjer so naše članice osvojile srebrno medaljo, nato pa je še v posameznem delu turnirja Špela prikazala odlično igro in osvojila prvo mesto ter s tem naslov državne prvakinja. Tako je Špeli uspelo v zadnjih letih kompletirati naslove članske državne prvakinja v vseh treh oblikah šaha.

Nato je od 15. do 22. februarja na Otočcu potekalo 27. posamično mladinsko šahovsko državno prvenstvo, ki je potekalo v starostnih kategorijah od 8 do 18 let za deklice in dečke. ŠD Kočevje je nastopilo z 10 tekmovalci, ki so si skozi regijske kvalifikacije priborili nastop na državnem prvenstvu. Prvih sedem dni je potekalo prvenstvo v standardnem počasnem

Foto: Špela Kolarič

šahu, zadnji dan pa še v pospešenem tempu. Med našimi tekmovalci je

najboljši uspeh dosegla Taja Levstik v kategoriji deklice do 10 let, ki je suve-

reno osvojila naslov državne prvakinja z vsemi devetimi zmagami. Taja je tudi edina udeleženka med vsemi na prvenstvu, ki ji je uspelo doseči 100-odstotni izkupiček, kar je redkost na takem nivoju tekmovanja. Redni tedenski treningi od 6 do 8 ur in redno igranje na turnirjih, ki jih izvaja Taja, so očitno dober recept za njen odlični šahovski razvoj. Verjamemo, da je zaradi njene pridnosti in predanosti šahovski igri to šele začetek uspešne šahovske zgodbe. S 5. mestom v isti kategoriji je uspeh dopolnila Nuša Nisa Šertelj.

V fantovski najstarejši skupini do 18 let so si trije tekmovalci delili prvo mesto z istim številom točk. Po dodatnih kriterijih je drugo mesto osvojil David Stevanič, takoj za najboljšimi pa je bil v tej skupini na 4. mestu Sergej Ačimovič. Tako so si Taja, Nuša, David in Sergej priborili tudi nastop na svetovnem in evropskem prvenstvu, ki bo jeseni potekalo v Gruziji in Turčiji. V pospešenem delu enodnevnega turnirja so naši šahisti Taja Levstik, Peter Knavs in David Stevanič osvojili bronaste medalje v svojih starostnih skupinah, Sergej Ačimovič 4. in Nuša Šertelj 5. mesto.

Rajko Grabovac

Sklanjanje tujih moških imen

V slovenščini moška imena sklanjamo po **prvi moški sklanjatvi**: na primer Bojan, Bojana, Bojanu ... Če se moško ime konča na -a, ga lahko sklanjamo po **drugi moški** (enaka prvi ženski sklanjatvi), na primer Luka, Luke, Luki ... lahko pa tudi po **prvi moški**: Luka, Luka, Luku ...

Kaj pa tuja moška imena?

Pri tujih imenih se osnova imena pri sklanjanja lahko spremeni, torej se podaljša ali skrajša. Sklanjanje je v veliki meri odvisno od izgovora zadnje črke v imenu, kako se izgovori in ali se ta sploh izgovori.

Vzemimo na primer imena, kot so Luke, **Jake**, Mike. Ker je -e, zadnja črka v imenu, **neobstoje** **oziroma nemi**, torej ga ne izgovorimo, pri sklanjanju odpada. Pravilno torej sklanjamo Jake, Jaka, Jaku ... (in ne Jake, Jakea, Jakeu ...).

Kaj pa na primer Montaigne? Bi ga sklanjali kot Montaigna ali Montaigneja?

Če je naglas na zadnjem samoglasniku, daljšamo osnovo z j, (recimo Giosuè, Giosuèja), če pa je zadnji samoglasnik nemi, kot v našem primeru, pri sklanjanju izpade. Torej je pravilno Montaigna. Prav tako podaljšujemo z j Poe, Poeja in Crusoe, Crusoeja ...

Podobno je pri sklanjanju nekaterih imen, kjer polglasnik -e v končnici prav tako izgine, čeprav je za njim še soglasnik. Takšen primer je na primer **Diesel**, Diesla, Dieslu ...

Kadar pa -e v izglasju, torej na koncu imena, vpliva na izgovor soglasnika pred njim, se ta -e ohrani. Ime **George** se tudi konča na -e, ampak ima samoglasnik -e posebno funkcijo, varuje namreč izgovor črk, ki stojijo pred njim, za glasove č, ž, š, dž, in s. Zato George sklanjamo tako: George, Georgea, Georgeu ... Pri tem primeru pa moramo biti pozorni na še eno posebnost, in sicer v orodniku je preglas, zato se o spremeni v e: z Georgeem, in ne z Georgeom, kot lahko pogosto zasledimo.

Če za nemim -e sledi še soglasnik, recimo v imenu **James**, se pri sklanjanju osnova ne skrajša in -e ne izgine, ampak se ohrani: James, Jamesa, Jamesu ...

Kadar se moško ime konča na -y, je sklanjanje odvisno od tega, ali se ta y izgovori kot i ali kot j. Če se izgovori kot j, na primer **Roy**, osnove ne podaljšujemo in ga sklanjamo tako: Roy, Roya, Royu ... Kadar pa se y izgovori kot i, se osnova zaradi izgovarjave podaljša z j. Primer: **Harry**, Harryja, Harryju ...

Kadar se lastno ime konča na -ski in je iz neslovanskih jezikov, sklanjamo po prvi moški sklanjatvi, torej ga sklanjamo McClosky – McCloskyja, če pa je ime iz slovanskih jezikov, ga sklanjamo po četrti sklanjatvi, torej Cetinski, Cetinskega ...

Zdaj ne bo več dileme, saj bomo znali pravilno zapisati, da smo gledali film z Georgeem Clooneyjem v glavni vlogi in Mikom Myersom v stranski.

Ker se glede aktualne tematike pojavlja kar nekaj dilem, povezanih z zapisom te dni največkrat omenjenega virusa, na kratko razčistimo še to:

Koronavirus je zloženka, nastala iz besed korona in virus, zato jo pišemo skupaj. Prav tako besede koronabedak, koronapočitnice, koronapozdrav ...

Ime bolezni **covid-19** pišemo z malo kot vse bolezni, sklanjmao pa jo tako: covid-19, covida-19, covidu-19 ... Zapletenih kratic, kot je na primer **SARS-CoV-2**, pa ne sklanjamo.

Kočevska je časopis Občine Kočevje, vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 1955 • Kočevska, št. 53, marec 2020 • Naklada 6500 izvodov • Gospodinjstva na območju občine Kočevje jo prejmejo brezplačno • Izdajatelj: Občina Kočevje, Ljubljanska cesta 26, 1330 Kočevje / zanj župan dr. Vladimir Prebilič • Odgovorni urednik: Žarko Nanjara • Oblikovna zasnova, prelom in priprava za tisk: MARCI, Marjan Turk s. p. / zanj Marko Vovk • Lektorica: Saša Erjavec Kobe • **Kontakt: info@kocevski.si • Časopis Kočevska, Ljubljanska cesta 26, 1330 Kočevje** • Trženje: Matej Kosten, 040-652-837, marketing@kocevski.si • Tisk: DELO časopisno in založniško podjetje, d. d., Dunajska cesta 5, 1509 Ljubljana • Ponatis celote ali posameznih delov in njihova uporaba v drugih medijih je dovoljena le s predhodnim pisnim dovoljenjem izdajatelja. Uredništvo si pridržuje pravico sprejeti v objavo ali zavrniti poslano gradivo v skladu s svojo uredniško politiko. Pridržujemo si tudi pravico spreminjanja naslova ter krajšanja člankov. Kadar gre pri naštetem za večje spremembe, se bomo skušali posvetovati z avtorjem, vendar je končna odločitev naša. ISSN številka tiskane izdaje: 2591-0744; ISSN številka spletne izdaje: 2591-0752

KNJIŽNICA KOČEVJE PRIPOROČA

Markus Zusak

Fant, ki je postal most

Sanje, 2020

Ganljiva družinska saga, sodoben predmestni ep, to je najnovejši roman avstralskega pisatelja Markusa Zusaka Fant, ki je postal most. Osupljiva zgodba petih bratov, ki jim bolezen in smrt mame ter odsotnost očeta in skrivnosti, povezane z njegovim odhodom, življenje raztreščijo na tisoče kosčkov. V predmestni hiši odraščajo sami, družbo pa jim dela pisana družina ekscentričnih ljubljencev – maček Hektor, zlata ribica Agamemnon, golob Telemah in mula Ahil. V središču nenavadne družine Dunbar je eden od bratov po imenu Clay, fant ki zgradi most – za svojo družino in veličino, za svoje grehe, da bi opral preteklost in priklical čudež. Zgodba v sebi nosi globoko razumevanje o tem, kaj pomeni biti človek.

Martin Charles

Pošlji nam dež

Meander, 2020

Charles Martin, z iskrenostjo in prefinjenostjo pripovedovanja v bralcu prebudi najgloblja čustva. Tudi v romanu Pošlji nam dež je bistroumne povedi in modrost stkal v čarovnijo. Skozi zgodbo romana počasi odkrivamo življenjske preizkušnje 60-letnega Josepha in razloge za njegovo samotarsko življenje v majhni preprosti koči, visoko v ameriškem gorovju. Naključje ali ne, ko Joseph v bližini svoje koče najde mlado žensko z dvema otrokoma, ki potrebuje njegovo pomoč. Po tragični nesreči moža ji pomaga poiskati sorodnike na Floridi. Hkrati pa ugotovi, da ga pot pelje v rojstni kraj in do njegove prve in edine ljubezni. Pričujoči roman nas spomni na pravi pomen resnice in na moč ljubezni.

Juan Jose Millas

Moja resnična zgodba

Malinc, 2019

Millas je svetovno priznan in prevajan španski pisatelj. Moja resnična zgodba je njegov edini mladinski roman. Zgodbo pripoveduje glavni junak. Dogodke doživlja čustveno in skozi takšna občutja razume sebe in svet, ki ga okroža. Kot 12-letnik je težaven, introvertiran in nesamozavesten deček, ki živi v navidez normalni meščanski, v resnici pa disfunkcionalni družini. Nekoč se ustavi na nadvozu nad avtocesto in kar tako izpusti stekleno frnikolo na spodaj vozeče avtomobile. Posledice so grozljive, nesreča zahteva smrtno žrtve in hude telesne poškodbe dekleta. Ta nesmiselni dogodek v celoti zaznamuje glavnega junaka. Zaradi krivde se zbliža z invalidko Irene in med njima se začne tkati posebna vez. Eksplozivna mešanica krivde, ljubezni in strasti je opisana tako doživeto, da se globoko dotakne bralca. Roman je namenjen starejšim mladostnikom, z veseljem ga bodo prebrali tudi odrasli.

Daniel Tatarsky

Kul filozofija

Narava, 2019

Filozofija se razlikuje od drugih načinov razmišljanja o svetu zaradi kritičnega, argumentiranega in sistematičnega pristopa. Beseda filozofija izvira iz antične Grčije (philosophia) in pomeni 'ljubezen do modrosti'. Je najvišja oblika mišljenja in razmišljanja in tako jo tudi povsod razumejo. V pogovorni slovenščini se je zaradi vpliva jezikov in kulture iz nekdanje skupne države pojavil tudi nekakšen slabšalen pomen, saj naj bi filozofiranje pomenilo izgubo časa in nesmisel. Dobro je, da smo dobili prevod te knjige, ki prepriča o riše zgodovino filozofije od njenih začetkov od Grčiji do današnjih časov in jo približa mladini in vsem tistim, ki želijo kaj več izvedeti o bogati dediščini naše civilizacije in kulture. Vsebuje veliko zabavnih dejstev in primerov, ne da bi s tem izgubili osnovno nit in dosežke posameznih filozofov in filozofskih načel.

Rdeči križ Kočevje se razvija na področju prostovoljstva

Območno združenje Rdečega križa Kočevje se je lani prijavilo na javni razpis za razvoj in profesionalizacijo nevladnih organizacij in prostovoljstva. Ministrstvo za javno upravo je tako oktobra 2019 odobrilo naš novi projekt z naslovom Prostovoljci, temelj organizacije, katerega cilj je razvoj organiziranega in kakovostnega prostovoljskega dela ter vodenje prostovoljcev na OZRK Kočevje. V projekt je vključenih še 5 OZRK iz različnih področij Slovenije, s katerimi sodelujemo in si izmenjujemo primere dobrih praks. V dveh letih bomo izdelali katalog prostovoljskih del, sklenili nove dogovore sodelovanja s šolami, vrtci in nevladnimi organizacijami, izvedli uvodno usposabljanje za prostovoljce ter različna srečanja prostovoljcev. Z različnimi zanimivimi

Foto: Klara Debeljak

projekti se bomo trudili pritegniti tudi več mladih prostovoljcev. Pri tem smo povezani s Slovensko filantropijo, ki nam pomaga pri izvedbi in izobraževanju na področju prostovoljstva.

Odziv prostovoljcev za izvajanje socialno-humanitarne dejavnosti je velik, še vedno pa imamo potrebe po prostovoljcih, ki bi želeli občasno delovati na lokalni ravni krajevnih skupnosti, v primeru naravnih in drugih nesreč ter posredovanju informacij o morebitni potrebni pomoči ogroženim osebam iz njihovega kraja. Vse, ki bi radi v svojo skupnost prispevali nekaj energije in časa, okrepili svojo socialno mrežo in izkušnje, vabimo, da se nam pridružite. Vse informacije dobite v pisarni OZRK Kočevje, na Ljubljanski cesti 7.

V. B.

Iščemo prostovoljce

V času izrednih razmer zaradi koronavirusa Štab civile zaštite Občine Kočevje poziva k pomoči sokrajanom in zbira mrežo prostovoljcev, če se bodo potrebe v prihodnjih dneh zaradi hitre rasti okužb povečale.

Iščemo mlajše prostovoljce, ki bi želeli pomagati na naslednjih področjih:

- varstvo otrok na domu (zaželeno izkušnje pri delu z otroki);
- pomoč pri oskrbi starejših z nujnimi življenjskimi potrebščinami (živila, zdravila);
- pomoč na triažni točki ZD Kočev-

je (bolničarji CZ z opravljenim 70-urnim tečajem prve pomoči, dijaki in študenti višjih letnikov zdravstvene smeri)

Če ste zdravi in zainteresirani, da bi pripomogli k lažjemu in učinkovitejšemu boju s koronavirusom, vas vabimo, da svoj kontakt posredujete na za ta namen vzpostavljen elektronski naslov OZ Rdečega križa KOČEVJE: prostovoljci.kocevje@gmail.com. Za podrobnejše informacije se lahko obrnete tudi na telefonsko št. 041 780 771 (Alenka Bunderla).

Pošljite nam naslednje podatke:

IME, PRIIMEK

TELEFON

ELEKTRONSKA POŠTA

PODROČJE DELA

OSEBNO VOZILO DA/NE

Trenutno večjega števila prostovoljcev ne potrebujemo, razen za pomoč v ZD Kočevje. Ker pa se zadeve iz ure v uro spreminjajo, potrebujemo vaš kontakt, da lahko v tem primeru z vami vzpostavimo stik.

Hvala, ker pomagate!
Štab CZ Občine Kočevje

NOVI KAMIQ

ŠKODA

JORAS CENTER
Ob železnici 7, Ribnica
tel.: 01 836 90 40

Kombinirana poraba goriva in izpusti CO₂: 5,1 – 4,2 l/100 km in 116 – 110 g/km, emisijska stopnja: EURO 6, specifična emisija dušikovih oksidov (NOx): 0,034 – 0,0259 g/km, trdi delci: 0,00102 – 0,00005 g/km, število delcev: 1,26 – 0,01 x 10¹¹. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.

Spremenjen režim vstopa v Zdravstveni dom Kočevje

ZD Kočevje od ponedeljka, 16. marca, deluje po spremenjenem režimu dela in dostopa. Vstop bo mogoč izključno prek vzpostavljene triažne točke na parkirišču pred novo urgenco, kar velja tudi za zaposlene v ZD Kočevje.

Triažna točka bo paciente razporejala glede na njihovo stanje. Lahko bodo z navodili poslani domov ali pa napoteni v eno od ambulant, in sicer v ambulantno COVID (vsi bolniki z znaki okužbe dihal), na nujno medicinsko pomoč in ambulantno za akutna stanja.

Pacienti do osebnega zdravnika še vedno dostopajo prek telefona ali elektronske pošte v nespremenjenih ordinacijskih časih. Poleg zgoraj naštetih ambulant bodo delovale tudi preostale ambulate in info točka, vendar izključno prek telefona in po elektronskih pošti.

Ukrep je sprejet iz preventivnih razlogov, in sicer za zaščito zdrav-

Foto: Žarko Nanjara

vstvenih delavcev in pacientov in predvsem za preprečevanje širjenja okužbe s COVIDOM-19. Če se le

da, ostanite doma, če pa potrebujete pomoč, nasvet ali zdravila, najprej pokličite v ambulantno osebnega

zdravnika.

Zahvaljujemo se vam za razumevanje in spoštovanje protokola prihoda.

Oskrba starejših v času izrednih razmer: 070 183 048

Občina Kočevje je v času razglašanih izrednih razmer vzpostavila interventno oskrbo starejših in rizičnih skupin prebivalcev. Po telefonu na številki

070 183 048 lahko naročite dostavo nujnih življenjskih potrebščin. Telefonska številka bo odprta od ponedeljka do petka, med 8. in 12. uro.

Interventna pomoč je namenjena starejšim, gibavno oviranim in tistim, ki zaradi ukrepov zajeze širjenja koronavirusa ne morete ali ne smete zapustiti stanovanja in se sami ali s pomočjo sorodnikov, sosedov ali prijateljev ne morete oskrbovati z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami, kot so živila, zdravila in higienski pripomočki.

Na voljo so trije različni paketi, ki jih pripravlja Mercator, prostovoljec pa prevzame v skladišču. S tem se zagotovi večjo varnost pred okužbo tako za prostovoljce kot oskrbovane osebe.

Paket se plača po položnici, ki jo izda Komunala Kočevje. Ob osnovnih paketih dostavljamo še kruh in mleko ter zdravila brez doplačila. Naloge prostovoljcev trenutno opravljajo zaposleni na Občinski upravi. Opremljeni so z odsevnimi jopiči Občina Kočevje - Prostovoljec, pri sebi pa imajo izkaznico Civilne zaščite Kočevje.

Prosimo, da telefonske številke in storitve ne izkoriščate po nepotrebnem in s tem ne obremenjujete prostovoljcev, ki so tu za tiste, ki resnično potrebujejo pomoč.

Psihološka podpora v duševni stiski

Med izrednimi razmerami smo aktivirali tudi dve telefonski številki za psihološko podporo v duševni stiski ob soočanju z epidemijo koronavirusa. Na voljo sta dve, pri čemer je ena namenjena odraslim, nekoliko splošnejši populaciji (040 314 564), na drugo pa lahko pokličejo mladostniki in otroci oz. odrasli/starši v povezavi z morebitnimi težavami otrok in mladostnikov (01 893 11 08). Pokličete lahko vsak dan med 7. in 19. uro. Poudariti želimo, da sta telefonski številki namenjeni zgolj PSIHOLOŠKI PODPORI, in ne medicinskim informacijam. Za slednje se še vedno lahko obrnete na naš Korona telefon (040 524 849 - informacije o koronavirusu; 040 314 547 - vstopna točka, odvzem brisov).

Zdravstveni dom Kočevje

Psihološka podpora v stiski

ob soočanju z epidemijo koronavirusa

splošna številka
040 314 564

vsak dan
7:00 - 19:00

otroci in mladostniki
01 893 11 08

Spregovorili boste lahko s psihologi ZD Kočevje in se pogovorili o morebitnih težavah, stiski pri soočanju s pojavom koronavirusa v Sloveniji.

PAKET 1 - SUHI

5 l	mleko
1 kg	moka
1 kg	makaroni
1 kg	riž
1 kg	sladkor
1 l	olje
2 pak	toast
1 pak	jajca
3 konz	mesni narezek
3 konz	tunina
2 konz	fižol
20 dag	kava
2 vrečki	instant juha
3 vrečke	suhi kvas

PAKET 2 - HLADNI

1 kos	suha salama
250 g	sir
1 l	jogurt
1 kos	piščanec
2 kg	sadje
2 kg	zelenjava
1 pak	topljeni sir
1 pak	hrenovke

PAKET 3 - HIGIENA

1 kos	detergent za posodo
1 kos	zobna pasta
1 pak	toaletni papir
1 kos	tekoče milo
1 kos	šampon za lase
1 kos	gel za tuširanje
3 kg	pralni prašek

Kako lahko sebe in druge zaščitite pred okužbo

Izogibajte se tesnim stikom z bolnimi ljudmi, zlasti z ljudmi, ki kašljajo ali kihajo.

Kašljajte i kihajte v rokav ali robec, NE v roko. Uporabljeni robec nemudoma odvrzite v zaprt koš za smeti in si roke umijte z vodo in milom.

Ne dotikajte se oči, nosu in ust, ne da bi si predhodno umili roke.

Redno si umivajte roke z vodo in milom vsaj 20 sekund. ALI uporabite alkoholno razkužilo po kašljanju/kihanju, pred jedjo ali pripravo hrane, po uporabi stranišča in po dotikanju površin na javnih mestih.

Poskrbite za redno zračenje zaprtih prostorov.

Izogibajte se stikom z ljudmi: bodite vsaj 1,5 metra oddaljeni od drugih, zlasti od tistih, ki kašljajo in kihajo.

Ravnajte odgovorno in zaščitite sebe, svoje bližnje in najbolj ranljive skupine.

Lokalni ukrepi za omejitev koronavirusa in pomoč občanom

V nadaljevanju povzemamo sprejete ključne ukrepe župana in Civilne zaščite Občine Kočevje na lokalni ravni, za omejitev širjenja okužbe in pomoč občanom:

Štab civilne zaščite Občine Kočevje poziva k pomoči občanom in zbira mrežo prostovoljcev prek Rdečega križa Kočevje. **Več na strani 30**

ZD Kočevje deluje po spremenjenem režimu. Vstop je mogoč izključno prek TRIAŽNE TOČKE NA PARKIRIŠČU PRED NOVO URGENCO, kar velja tudi za zaposlene v ZD Kočevje in Domu starejših občanov Kočevje. **Več na strani 31**

ZD Kočevje je vzpostavil psihološko podporo v duševni stiski ob soočanju z epidemijo koronavirusa. **Več na strani 31**

Vzpostavljena je interventna oskrba starejših in rizičnih skupin prebivalcev. Na telefonski št. 070 183 048 lahko naročijo dostavo nujnih življenjskih potrebščin. Številka bo odprta od ponedeljka do petka, med 8. in 12. uro. **Več na strani 31**

Starši iz kritičnih sektorjev, ki nujno potrebujejo varstvo otrok, se lahko za pomoč pri organizaciji varstva obrnejo na e-naslov kristina.krivic@kocevje.si, z vsemi podatki o otroku in poklicu.

Komunala Kočevje je iz preventivnih razlogov začasno spremenila način delovanja, posebni ukrepi so bili sprejeti tudi za pogrebno službo. **Več na strani 21**

Vsi dogodki v občini Kočevje so do nadaljnjega odpovedani. Za več informacij o povračilu kupnine ali nadomestnih datumih se obrnite na posameznega organizatorja.

Občina Kočevje in javni zavodi ter službe, katerih ustanoviteljica je, so za stranke dosegljivi prek telefona in elektronske pošte. Številni zaposleni delo opravljajo na daljavo. Kontakte zaposlenih na Občini Kočevje najdete v imeniku. Preko

Pravilna higiena kašlja

— Novi koronavirus SARS-CoV-2 —

1

Predn zakašljate/kihnete si pokrijte usta in nos s papirnatim robčkom.

2

Zakašljajte/kihnite v zgornji del rokava.

ali

3

Papirnat robček po vsaki uporabi odvrzite v koš.

4

Po kašljanju/kihanju si umijte roke z milom ter vodo.

Več informacij na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje: www.nijz.si **NIJZ** Nacionalni inštitut za javno zdravje

Nasveti za umivanje rok

— Novi koronavirus SARS-CoV-2 —

1

Roke najprej dobro splaknemo pod tekočo vodo.

2

Z milom, ki ga nanesemo po celotni površini rok, si drgnemo roke **1 minuto**, po vseh predelih (dlani, hrbtišča, med prsti, palca in tudi pod nohti obeh rok).

3

Milo dobro speremo z rok z vodo.

4

S papirnato brisačo za enkratno uporabo si roke obrišemo do suhega. Pipo zapremo s papirnato brisačo in pazimo, da se je z umitimi rokami ne dotaknemo več.

Več informacij na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje: www.nijz.si **NIJZ** Nacionalni inštitut za javno zdravje

INFORMACIJE O KORONAVIRUSU

DRŽAVNI KLICNI CENTER 080 1404 www.gov.si/koronavirus	ZDRAVSTVENI DOM KOČEVJE 040 524 849	KORONAVIRUS VSTOPNA TOČKA ZD KOČEVJE 040 314 547	INTERVENTNA OSKRBA OBČANOV 070 183 048 www.kocevje.si
---	--	---	---

telefona in e-pošte delujeta tudi Upravna enota in Sodišče v stavbi Občine Kočevje.

Uporabnike pitne vode obveščamo, da oskrba s pitno vodo poteka varno in nemoteno. Sistem oskrbe s pitno vodo deluje na osnovah sistema HACCP, ki od upravljalca vodovoda, javnega podjetja Hydrovod, d. o. o., zahteva stroge preventivne higienske ukrepe za zmanjševanje tveganj za zdravje uporabnikov že v običajnih razmerah.

V občini Kočevje do preklica velja prepoved uporabe odprtega ognja v na-

ravnem okolju, z namenom zagotavljanja pripravljenosti PGD za morebitno pomoč pri širjenju epidemije COVIDA-19 v občini Kočevje.

Umaknjena so kolesa za javno izposajo, ukinjeno je plačljivo parkiranje.

Vlada RS Slovenije do nadaljnjega prepoveduje gibanje in zbiranje ljudi na javnih krajih in površinah v Republiki Sloveniji ter prepoveduje dostop na javna mesta in površine v Republiki Sloveniji. Prepoved ne velja za dejavnosti, s katerimi se zagotavlja delovanje organov države,

lokalnih skupnosti in javnih opravil, ki jih izvajajo pristojne službe.

Gibanje, dostop in zadrževanje na javnem kraju je ob upoštevanju ohranjanja varne razdalje do drugih oseb za posameznike dovoljeno med drugim za: prihod in odhod na delo ter izvajanje delovnih nalog, odpravljanje neposredne nevarnosti za zdravje, življenje in premoženje, varstvo in pomoč osebam, ki so potrebne podpore, dostop do mest za prodajo hrane, zdravil, bank, poštnih ter bencinskih črpalk, dostop do zdravstvenih, čistilnih in higienskih storitev, dostop do javnih parkov in drugih sprehajalnih površin.